Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 224. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го ЛИСТОПАДА 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 22, 1985 No. 224. VOL. XCII.

ОДВУ ОСТЕРІГАЄ ПРЕЗИДЕНТА

Ню Йорк. (ІСНО). — За підписом Павла Дорожинського, голови ОДВУ, і ІСНО, напередодні вершинної конференції, ОДВУ вислала листа до президента Роналда Регена і до президентського асистента Патрика Бюкенана.

В листі до Президента ОДВУ висловило стурбовання майбутім не лише ЗСА, але також поневолених націй Центральної і Східньої Европи. ОДВУ просить включити Україну, Білорусь і балтицькі країни в ненуклеарну зону. Дальше ОДВУ звертає увагу Президента на нарушування людських прав, ґарантованих Гельсінкськими угодами, вираховуючи переслідування релігії, русифікацію, перешкоди в контактах між членами рідні на Сході і на Заході, відмову в еміґрації і відмову в лікарській опіці хворим політичним в'язням. ОДВУ дораджує відкрити американський консулят в Києві і радить піднести справу заглушування американських радіопередач.

В закінченні листа ОДВУ пише: „ЗСА є останньою надією світу зберегти і поширити свободу і вільність. Совєтський Союз поставив собі за ціль опанування світу і поневолення не лише держав, але і народів. Він є в стані війни із світом, хоча дехто не хоче цього признати. Це є дійсно імперія зла, рішена знищити Богом дані права кожної людини... Майбутні покоління, яким грозить збір засіву секретаря Ґорбачова, будуть нас або благословляти за нашу відвагу поставити спротив тиранії, або будуть нас проклинати разом із секретарем Ґорбачовим."

В другому листі, до президентського асистента П. Бюкенана, ОДВУ згадує про лист до Президента і висловлює признання за зусилля Бюкенана в підтримці людських прав.

Відбулися збори українських адвокатів

Вашінгтон. — Тут в днях 18-20-го жовтня ц.р. відбулися дев'яті з черги Річні збори Українсько-Американського Товариства Адвокатів, яке відкрив привітом від президента Роналда Регена Лінас Коєліс, директор Бюра публічних зв'язків Білого Дому.

У зборах взяло участь біля 80 адвокатів та після звітування і переведення наміченої програми обрано провід товариства на черговy каденцію, до якого увійшли Володимир Анастас і репрезентанти поодиноких округ в ЗСА: Мирослав Смородський, Михайло Варіс, Террі Ґаврик, Володимир Базарко, Морін О'Браєн і Орест Єйна. Переобрано до Управи: Богдана Футея, як президента, М. Варіса, як його заступника, Дарію Стець і Юрія Сеника як секретарів і Юрія Сєранта — скарбника.

Збори схвалили уфундувати разом із Науковим Товариством ім. Шевченка окрему стипендію, яка буде проголошена при кінці 1985 року і допомагати організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні.

Вечером в суботу, 19-го жовтня, відбувся бенкет з участю 250 осіб на якому головним промовцем був Вілліям Бредфорд Ренолдс, асистент головного прокуратора для людських прав, який говорив про справу Володимира Половчака.

В часі бенкету вручено окрему нагороду адвокатові Юліянові Кулясові за його повну посвяти оборону В. Половчака, що увінчалася успіхом.

Ю. Осінчук виступить в УІА

Ню Йорк. — У неділю, 24-го листопада ц.р., о год. 5-ій по полудні, в Українському Інституті Америки піяністка Юліяна Осінчук доповідатиме про українську фортепіянову творчість, особливо про українських музиків, твори яких появляються на її новій платівці, п.н. „Українські фортепіянні твори".

У програмі — твори Дмитра Бортнянського, Миколи Лисенка, Лева Ревуцького, Віктора Косенка та Андрія Штогаренка. Слухачі теж матимуть нагоду купити цю нову платівку, випущену фірмою „Євшан" з Монтреалю.

Вечір влаштовують Молоді Професіоналісти при Українському Інституті Америки. Про ближчі інформації слід телефонувати УІА на число (212) 288-8660.

Українці Дітройту вшанували жертви німецького терору

Дітройт. — Місцева газета, а зокрема „Дітройт Фрі Пресс" з неділі 10-го листопада ц.р., помістила обширну вістку враз із знімкою про Службу Божу, яка відбулася в суботу, 9-го листопада ц.р., в Дітройті, Миш. Цією відправою ті з українців, що пережили нацистські концентраційні табори згадали 3,9 мільйона українських жертв голокосту.

Колишні в'язні нацистських таборів вшанували пам'ять жертв з-перед 40 років та не забули згадати трагічну долю Мирослава Медведя, що перед кількома днями старався втекти із совєтського корабля на волю і завдяки американським урядникам Служби іміграції і натуралізації був відданий в руки совєтських властей. Цю трагічну подію згадували не лише присутні українці, як пише „Дітройт Фрі Пресс", але також дітройтські політики.

Сенатор Карл Левін з демократичної партії заявив, що віддання М. Медведя в руки совєтів було трагічною невдачею американського Уряду і іміґраційного бюра, що справу занедбав.

Служба Божа відбулася в українській католицькій церкві св. Михаїла і в ній взяли участь дев'ять українських колишнів в'язнів німецьких концентраційних таборів. Газета „Дітройт Фрі Пресс" помістила знімку двох з них, Михайла Бажанського і Степана Феденка, а репортер що описав цю подію, перевів інтерв'ю з родинами деяких загиблих в концентарційних таборах і з деякими, що пережили муки і знущання в таборах.

Українська співачка здобула відзначення

Торонто (В.К.С.). — Люба Ковальчук, 26-літня динамічна співачка групи „Люба" з Монтреалю виграла нагороду „Джуно" в категорії жіночих естрадних солісток. Вона також була номінована в двох інших групах: „пісня року" та „композитор року". Нагороди кожного року уділює в Канаді Академія платівок і магнетофонних записів.

Номінований в категорії „найкращої клясичної платівки року — сольо інструмент" був торонтонський скрипаль Степан Старик за виконання сонати Бетговена. С. Старик є тепер концертмайстром Торонтонської симфонічної оркестри. Свого часу С. Старик був наймолодшим концертмайстром славної амстердамської оркестри „Концертґебау", також концертмайстром Королівської фільгармонії в Лондоні та Чикаґської симфонії. Він знаний як соліст та має накручених понад 40 платівок.

НТША видало нарис історії української культури

Ню Йорк. — Мирослав Семчишин, емеритований професор університету Норт вестерн в Іллиной, колишній редактор „Української Думки" в Лондоні й „Українського Життя" в Чикаґо, є автором 550-сторінкового нарису історії української культури п. н. „Тисяча років української культури". Вступне слово написав проф. Григор Лужницький.

Книга вийшла накладом Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці. Вона видана люксусово, в твердій полотняній обгортці з золотими витисками. У тексті є численні світлини. Книга видана у зв'язку з 1000-літтям християнства в Україні, твір науково-популярний для широких читацьких кіл, зокрема для молоді. Ціна 20 дол. Замовляти можна: Shevchenko Scientific Society, 63 4th Ave., New York, N. Y. 10003.

У Філядельфії дискутували про совєтські докази

Філядельфія (Я.Т.). — У суботу, 26-го жовтня відбувся тут у рамках річної конвенції міжнародної організації „Менза" панель, на тему оскаржування східніх европейців у співпраці з нацистами. Членами „Мензи" можуть бути, як відомо, одиниці, що їх рівень інтеліґенції є у межах двох найвищих відсотків. У ЗСА „Менза" має 50,000 членів, у всьому світі — 75,000.

Панель цей був заплянований як дискусійний вечір із шефом ОСІ Ніль Шером, але Шер, який спершу погодився взяти участь, недовго до дати цього вечора відмовився взяти участь.

Участь у панелі взяли: адвокат д-р Андрій Шуль, який є членом організації „Мензи", адвокат Ковальчука Джан Керрол, голова Ліґи Проти Знеславлення — Галя Козак та адвокат з Чикаґо Дейвид Спрінґер.

Головною точкою панелю була знаменита доповідь адвоката Керрола про труднощі, які оборона зустрічає у переслуханнях совєтських свідків прокуратури. Ніяких свідків оборони в СССР, очевидно, не можна знайти, бо немає охочих прямо із судової залі їхати до ҐУЛаґу.

Оборонець, що перепитує свідків, не тільки не має найменшої можливості перевірити чи свідок говорить правду, але навіть не має змоги перевірити чи даний свідок є тим, за кого він себе подає, чи цей свідок так називається, як він каже що називається, чи свідок тепер чи перед 40 роками живе чи жив там, де він каже, що живе чи жив тощо.

Участь у тому вечорі взяло понад 100 осіб, у тому малий гурт українців і жидів.

В Австралії вшанували пам'ять жертв голоду

Посвячують пам'ятник жертвам голоду.

Кеймбридж, Масс. (ФК-У). — Д-р Джеймс Е. Мейс, науковий співробітник Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету прилучився до лідера австралійської ліберальної партії Джана Говарда в урочистості відкриття пам'ятника мільйоновим жертвам голодової смерти — жахливого злочину, що його спричинила Москва в Україні в 1932-33 роках. Відкриття пам'ятника відбулось 10-го жовтня ц.р. у Канберрі.

Перебуваючи декілька днів в Австралії, д-р Мейс, що є спеціялістом у дослідах тієї трагічної доби, виголосив ряд лекцій та доповідей у головніших містах Австралії, впроваджуючи тим глядачів фільму „Жнива розпачу" в повніше і краще розуміння того, що сталось і чому воно сталось.

Пам'ятник жертвам голоду поставлено з ініціятиви Української Православної Церкви, завдяки грошовим пожертвам українців усієї Австралії.

Лідер опозиції в австралійському парляменті Дж. Говард, хвалячи австралійських українців за їхній творчий вклад у життя їхньої прибраної країни, заявив, що згадування семи мільйонів українців, що згинули з приводу сталінської політики ґеноциду є обов'язком всіх людей Австралії.

Д-р Мейс заявив у своїй доповіді, що Сталін своєю злочинністю став рівним Гітлерові, а його московський уряд був таким, яким був Третій Райх.

Д-р Мейс виступав з доповідями про свої історичні досліди того горезвісного голоду в Австралійському

(Закінчення на стор. 8)

І. Ґривніну „видворили" із Швайцарії

Женева, Швайцарія. — Пресове агентство Юнайтед Пресс Інтернешенел інформує, що швайцарський уряд, а зглядно міністерство внутрішніх справ, наказало поліції позбавити Ірину Ґрівніну пресової акредитації і „видворити" її із Швайцарії. Як відомо, Ґривніна покинула Совєтський Союз минулого місяця і зуміла отримати пресове доручення на покриття конференції на вершинах між президентом Роналдом Реґеном і совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим від голляндського журналу „Ельзевірс". На першій пресовій конференції, у якій брали участь також представники СССР, дисидентка, яка з власного досвіду знає про умовини в совєтських концтаборах, атакувала СССР за права людини. На другий день вона долучилась до демонстрантів, які протестували біля летовища під час приїзду М. Горбачова.

Коли вона знову намагалася зайти до приміщення преси, де якраз совєтський речник міністерства закордонних справ Владімір Ломейко інформував представників преси про справи пов'язані з розмовами Р. Реґена з Ґорбачовим, її розпізнав працівник швайцарської державної служби безпеки і затримав біля дверей. Ґрівніна протестувала голосно проти обмеження свободи для працівників преси. Біля неї зібралось чимало представників засобів масової інформації, постало замішання на залі, одні протестували проти заколоту, інші хотіли слухати Ґрівніної, В. Ломейко денервувався і піднесено заявляв: „кого ви хочете слухати її, чи мене? Очевидно деякі з ваших колег хотіли б радше розмовляти з нею". На залі не втихав шум і Ломейко в поденервуванні згорнув зі стола папери і заявив: „Дякую за вашу увагу" і покинув приміщення. Журналісти запитали в нього, чи І. Ґрівніна має право протестувати: „Право вона має, але не на пресконференції. Я повідомив про випадок швайцарських речників, що ця лама прибула до Женеви з прихованою ціллю, зірвати пресконференцію, чого вона добилась при допомозі деяких організацій і журналістів".

Після того випадку Ґривніній відібрали акредитацію і „видворили" з країни. Газета „Вашінґтон Таймс" стверджує: „А кажуть, що один в полі не вояк".

Еспанія вимагає зменшення числа військових частин ЗСА

Мадрид, Еспанія. — Прем'єр-міністер еспанського уряду соціяліст Феліпе Ґонзалєз заявив кореспондентам, що його уряд буде продовжувати стосувати тиск на З'єднані Стейти Америки, щоб вони зменшили число своїх вояків на еспанській території. У цій справі представники ЗСА і Еспанії відбули кілька розмов в Мадриді і Вашінґтоні під час яких виявилось що між двома країнами існують різниці думок щодо американської присутности в Еспанії. Якщо Еспанія, а головно теперішній уряд соціялістів, не зірвав договору про наявність американських баз на його території, то тільки через тяжку економічну кризу. За користування кількома базами ЗСА платять мільйони долярів, які у свою чергу допомагають еспанській економіці переживати труднощі.

Самозрозуміло, що офіційні речники ЗСА вважали розмови у Вашінґтоні і Мадриді за офіційні, натомість Ґонзалєз трактував їх на рівні інформаційних і тепер вже узгіднені справи намагається змінити, а головно хоче добитися у Вашінґтона обіцянки, що ЗСА зменшать число своїх вояків з 12,000 до 6,000.

Очевидно, Адміністрація президента Роналда Реґена і Пентаґон, які керуються ґлобальною стратеґією, не можуть погодитися з таким поглядом еспанського прем'єр-міністра.

Усі ці свої міркування прем'єр Ґонзалєз виклав віцепрезидентові Джорджові Бушові і державному секретареві Джорджові Шулцові, при нагоді їхньої зустрічі з ним літом цього року, викликавши серед противників Ґонзалєза критику уряду і заяви лідерів консервативних партій, що соціялісти намагаються вманеврувати Еспанію на небезпечний шлях невтральности, а фактично залежности від Москви, бо, хто, мовляв, не підтримує політики Вашінґтону, той скоріше чи пізніше знайдеться на бездоріжжі.

Закиди про нестабільність у політиці теперішнього уряду утвердились на европейському континенті ще й тому, що еспанські соціялісти заповіли переведення референдуму в наступному році, щоб встановити, чи Еспанія має залишитися членом Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) чи ні. Консерватисти кажуть, що вимогою зменшення американських частин Ґонзалєз намагається перерішити референдум в користь соціялістів.

В ЖЕНЕВІ ЗАКІНЧИЛИСЬ РОЗМОВИ НА ВЕРШИНАХ, ЗАПОВІДАЮТЬ ДАЛЬШІ ЗУСТРІЧІ

Президент Реґен і М. Ґорбачов в совєтській місії в Женеві перед останньою рундою розмов.

Женева, Швайцарія. — Перша вершинна конференція між президентом З'єднаних Стейтів Америки Роналдом Реґеном і совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим закінчилася тут формально, але обидві сторони заповідають дальші зустрічі між обидвома лідерами в майбутньому. М. Ґорбачов прийняв запрошення відвідати в 1986 році ЗСА, а Р. Реґен Совєтський Союз в 1987 році. Вміжчасі відбуватимуться розмови на міністерському рівні для узгіднення багатьох справ заторкнених під час дводенних розмов.

Обидва лідери, після закінчення розмов, появилися в товаристві своїх дорадників у пресовому клюбі для короткої зустрічі з представниками засобів масової інформації. Дальші і більш вичерпні вияснення про перебіг розмов давали офіційні речники обидвох сторін. Президент Р. Реґен вміжчасі, по дорозі до Вашінґтону, поступив до Брюсселю, Бельгія, де приміщується головна квартира Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО), щоб поінформувати західніх альянтів про розмови на вершинах і про перспективи на майбутнє, а М. Ґорбачов полетів до Праги, де на нього очікуватимуть речники держав Варшавського Пакту.

Не зважаючи на політичну „косметику", представники ЗСА і СССР, які ведуть серйозні переговори про редукцію нуклеарної стратеґічної зброї та інші справи, включно з конфліктами в різних частинах світу, та виведенням совєтських військ з Афганістану, заявили, що багато проблем залишаються покищо не розв'язаними і вони ще довго стоятимуть на перешкоді для повної і широкої співпраці між обидвома країнами.

Коментатор Сі-Бі-Ес Бил Моєр, який був присутнім в Женеві під час розмов Реґена з Ґорбачовим заявив на закінчення, що найбільш реальним досягненням женевських розмов є започаткування діялогу між Америкою і Совєтським Союзом та бажання вдержувати цей діялог при житті. Всі інші речі, в атмосфері доброї волі і зустрічей, можна буде полагодити згодом.

Речник Білого Дому Леррі Спікс, під час розмови з журналістами заявив, що президент Р. Реґен задоволений з перебігу розмов, хоч не все вдалося полагодити. ЗСА й в будучому оборонятимуть ідею космічної оборони при допомозі ненуклеарної апаратури, а СССР покищо не хоче визнати своєї переваги в нуклеарній зброї. Великою перешкодою під час розмов була справа контролі скорочення збросння. Про ці й інші справи треба буде ще говорити чимало в майбутньому.

Початок для відпруження мали б дати договори про культурну, наукову, спортову та іншу виміну між ЗСА і СССР й частіші зустрічі на різних рівнях. Розмови тривали майже цілу ніч із середи на четвер. Західні пресові агентства відмітили, що совєтська преса, головно дві передові газети „Правда" й „Ізвєстія", помістили широкі репортажі з вершинної конференції і фотознімки усміхнених Реґена і Ґорбачова на своїх перших сторінках.

У СВІТІ

ІТАЛІЙСЬКА ПРОКУРАТУРА назвала 16 прізвищ палестинських терористів, які були посередньо чи безпосередньо замішані в афері захоплення пасажирського корабля „Ахілле Лявро". Листу пошукуваних палестинців очолює, очевидно, лідер Палестинського Визвольного Фронту Мохаммед Аббас, якого, не перевіривши справи, італійці самі випустили на волю. На листі є також прізвища осіб, які тісно співпрацюють з Ясіром Арафатом лідером Палестинської Визвольної Організації.

ПЕРЕСЛУХАННЯ У філіппінському парляменті виказало нечуване досі перекупство на усіх рівнях урядових інстанцій, починаючи від родини президента Фердінанда Маркоса і кінчаючи на міністрах та їхніх помічниках. Перекупством займалися також вищі старшини армії, члени генерального штабу. Парляментарна комісія і федеральна лава присяжних після перевірки стверджує, що президент Ф. Маркос і його спільники збагатилися коштом держави на мільйони долярів, а великі суми грошей перекинули до закордонних банків.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ в столиці Індії Ню Делі кажуть, що в Афганістані помітні зміни у совєтській тактиці ведення війни проти антикомуністичних повстанців. Тактику можна пояснювати також і тим, що в тій країні починаються зимові місяці із сильою сніговією і морозами. Дипломати також заявили, що знищення мечету в місцевості Герат було ділом совєтської артилерії, а не повстанських мінометів, як раніше повідомляла преса. Як відомо, місцеві комуністи зігнали були до цього мечету усіх молодих мужчин для мобілізації в армію. Совєтська артилерійська частина відкрила вогонь і 20 осіб згинули тоді на місці, а біля 60 були поранені.

В АМЕРИЦІ

ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ Сенату в справах розвідки різко критикували діяльність керівництва Сі-Ай-Ей. Найбільш арґументовані обвинувачення висунув в листі на ім'я Президента сенатор-республіканець Джессі Гелмс. Він дав аналізу минулої і теперішньої діяльности Сі-Ай-Ей, твердячи, що ця організація неправильно сприймає совєтські наміри і недооцінює можливості Совєтського Союзу. В зв'язку з тим, що Уряд дістає від Сі-Ай-Ей недостовірну інформацію на протязі останніх 25 років, сказано в листі, безпека ЗСА перебуває під загрозою. Некомпетентність Сі-Ай-Ей особливо яскраво виявилася в недавніх провалах, зв'язаних з совєтськими перебіжчиками.

У ВОТЕРБЕРІ, КОНН., триває суд над колишнім викладачем російської мови і літератури Єйлського університету 73-річним Владіміром Соколовим, якого обвинувачують у співпраці з пропаґандивними службами німецької армії під час Другої світової війни. Зокрема він редаґував газету „Реч", яка була органом пропаґанди німецького бронетанкового з'єднання. В. Соколова обвинувачують в тому, що він приховав від іміґраційних властей своє нацистське минуле і в тому, що він не згадав про співпрацю з нацистами при одержанні американського громадянства. Якщо вина В. Соколова буде доказана, йому загрожує депортація за межі ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ненависть поляків до Москви

У 67-мі роковини відродження польської державности в 1918 році після 123-річного перебування під трьома займанськими державами — Німеччиною, Росією і Австро-Угорщиною — у Польщі засновано підпільну „Партію вільної польської демократії" з метою дальшої боротьби проти комуністичного режиму, підчиненого диктаторові з Москви. Ці польські діячі-підпільники подбали, щоби вістка про їхнє діло розійшлася по всій Польщі і по всьому світі — розголосив її також варшавський кореспондент „Інтернешенел Пресс Ассосієйшен". У свому наче вступному мініфесті, в якому зформульовано ідеологічне „кредо" цієї нової організації, сказано, що її центром є Краків, де на Вавелі похоронено Юзефа Пілсудського, який в історії Польщі записаний як символ польської державницької незалежности. Нова організація має заступити „Солідарність", яку розгромив комуністичний уряд.

Польський нарід доказав за існування історичної Польщі — за династії Пястів і Ягайлонів як теж у новітньому періоді в роках 1918-1939, що він не має конструктивно-державницького хисту. Як писав польський історик Лозінський в історичній Польщі правили „Правем і лєвем", а у відродженій Польщі у цьому сторіччі і внутрішня і закордонна політика була така, що спричинилася до катастрофи і поновного поневолення. Але у спротиві займанцям поляки дуже тугі, вперті, хоробрі. Згаданий Юзеф Пілсудський був членом Підпільно-революційної організації на терені т. зв. Конґресівки під пануванням Росії і брав участь в експропріяційному нападі на потяг під Безданами. На ПОВ взорувалось і постання Української Військової Організації (УВО), заснованої Євгеном Коновальцем.

За газетними вістками — в лісах в Польщі постійно закватировані чотири змоторизовані совєтські дивізії ніби для забезпеки шляхів до Східньої Німеччини і до Чехо-Словаччини, також совєтських сателітів. Насправді Москва не довіряє польській армії, дармащо в заворушеннях, що настали були в Польщі проти режиму польського перевертня генерала Ярузельського польські вояки стріляли до своїх земляків. Але коли б тільки захиталися фундаменти совєтської імперії — у Польщі без сумніву вибухло б загальне повстання, до якого приєдналось би і військо. Володарі на Кремлі знають це і знають, що такі настрої панують у всіх сателітських країнах. І це одна з найголовніших причин, чому вони не хочуть війни.

Поляки в масі ненавидять Москву. Але не дійшли ще до логічного висновку, що треба шукати спільного фронту з українцями, а не вести війну і проти українців, як це робить польський клир.

Андрій Шевченко

„МИНУЛЕ НЕ МОЖНА ПРОМИНУТИ, А Є ЩЕ МАЙБУТНЄ!"

— М. Руденко

(Програмова доповідь виголошена на І Конвенції УАКРади у Філядельфії 19-го жовтня 1985 року).

IV.

Разом з цією реєстраційною системою українська громадська централя мусить взятися за те, щоб відповідно поінформувати та навчити українську громаду про американську політичну систему від початків передвиборчих кампаній т.зв. „праймері" про важливість цього процесу, як ведуться такі кампанії, як включатися в них, як зорганізувати та оформити етнічні коаліції, а головне як правильно голосувати. Це треба робити дуже інтенсивно, щоб стимулювати участь української громади в американському політичному процесі. Тут, хочу, ще раз ствердити, що ми маємо робити натиск на скріплення сильної голосуючої бази на льокальному маштабі, бо там сконцентрована найбільша політична сила. Тут ми можемо робити не лише самі, але в певних випадках шукати союзників з інших етнічних груп, з країн поневолених Москвою, щоб вести спільну акцію проти московської пропаганди.

Одна з вимог мати право голосування, це бути громадянином ЗСА. Отже друга наша мета є вишукати тих українців, які ще не є громадянами цієї країни та подбати, щоб вони одержали громадянство, а тоді реєструвати їх до голосування.

5. Інвестиції в людські потенціяли. В минулому і до сучасної пори українська громада в Америці робила дуже малу інвестицію в досвідчені таланти — члени нашої громади. Вже стало ніби самозрозумілою річчю, що індивідуальні українські політичні активісти, письменники, журналісти, інтелектуалісти та професіоналісти мають служити українській громаді за „гратіс". Наша громада дуже мало допомагає цій категорії людей у формі винагород, нагород, моральної підтримки або відповідного признання за їхню працю. Це явище найбільш актуальне у відношенні нашої громади до молодих професіоналістів та талановитих людей у нашій громаді. Тому потрібно створити механізм, з якого можна було б черпати наші джерела талантів, та дати їм відповідну підтримку і признання за їхню працю для української громади. Відносно нашої молоді ми мусимо серйозно подумати над створенням стипендійних фондів для тих студентів,які виявляють спеціяльні таланти в політиці, журналістиці, публічних зв'язках, фінансах тощо. Для наших визначних професіоналістів, громадських активістів, журналістів та інших потенціялів ми повинні приготовити спеціяльні признання у формі т.зв. феловшип для їхньої праці в українській громаді.

Переглянувши деякі специфічні цілі української громади, дозвольте мені обговорити наші, зовнішнього характеру, завдання. 1. Політична репрезентація. Якраз сьогодні є абсолютна потреба сильної української політичної репрезентації у Вашінґтоні у формі „лаббі". Сьогодні ми не маємо такої професійної установленої репрезентації у Вашінґтоні. Відповідальність та праця „лаббі" є базована на тому, щоб переконувати членів Конгресу ЗСА, Президента та інших членів Уряду вести таку політичну лінію, яка для нас була б корисна. Але щоб бути в позиції переконати урядових осіб треба показати дійсну політичну силу. Тому, як раніше було ствержено, українська централя мусить координувати процес реєстрації членів української громади до голосування в американських політичних виборах. Маючи фактичні наші голоси, робота „лаббіінг" професійними особами у Вашінґтоні, напевно стане успішною й корисною для української справи. Друга причина чому потрібно професійно-уставлену репрезентацію у Вашінґтоні це та, що через таку репрезентацію можна устійнити контакт з усіма частинами Уряду там, де українські справи можуть бути найефективніше поставлені.

2. Зв'язки з іншими етнічними групами. Сама українська громада може лише дещо зробити в ділянці переконання членів американського Уряду відносно наших політичних аспірацій. Багато більше можна осягнути із союзниками. Тому наша громада мусить устійнити тісніші контакти з іншими етнічними групами, особливо зі східньоевропейськими групами, які є в подібній ситуації до нашої. Ці контакти повинні бути постійні, з метою можливости координування політичної, наукової, культурної та економічної активности. Добрий початок, це вироблення тісної співпраці з організацією „Фрідом Федерейшен", яка працює через „лаббінг" для тих етнічних груп яких народи є поневолені. Разом з ними і через „Фрідом Федерейшен" наш голос у Вашінґтоні буде беззаперечно сильніший.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Василь Витвицький

Юліяна Осінчук — піяністка

Недавно минуло десять років з того часу, коли то дітройтські музиколюби мали нагоду вперше слухати гру юної піяністки Юліяни Осінчук на її самостійному повновечірньому концерті. Пишучи рецензію з концерту, я особливо підкреслював, що піяністці належиться окреме признання за включення творів українських композиторів, бо не всі наші мистці-виконавці пам'ятають про потребу плекання цих творів.

Чимало змін зайшло з того часу. Сьогодні перед нами зрілий мистець, що має за собою довгий ряд успішних виступів по різних центрах Америки і по таких країнах, як Канада, Німеччина, Греція, Голляндія, Бельгія. За минулий час у її мистецьку біографію вписалися численні перемоги на піяністичних конкурсах, почесні відзначення і нагороди. Колишня учениця визначних педагогів-піяністів під цю пору сама має вже чимало набутого вчительського досвіду. Її репертуар розрісся до імпозантних розмірів, при чому знову ж таки твори українських композиторів займають у ньому поважне місце.

У парі з цим Юліяна Осінчук виявила зацікавлення ще одною ділянкою, а саме музикознавством. На протязі років зуміла підноситися на цьому полі ступінь за ступнем вгору, завершуючи у 1981 році свої студії у школі Джулліярд званням доктора музичного мистецтва. Докторську дисертацію вона присвятила фортепіяновій творчості визначного українського композитора Віктора Косенка (1896-1938). Всебічне використання джерел, далі точність аналізи і її висновків роблять цю працю цінним вкладом в українську музикознавчу літературу. Знову ж для самої Юліяни Осінчук згадані студії мали — і мають той наслідок, що в її особі сходяться наче два різні фахівці: піяніст і музикознавець. Вони один з одним співпрацюють і один на одного впливають.

Це слідне й по тільки награній і випущеній у світ платівці „Українські фортепіянні твори". В ній проведений своєрідний історичний перекрій почерез українську фортепіянову музику від ХУІІІ до ХХ століття. Платівка починається двома сонатами Бортнянського, композитора, якого наші „старші брати" повністю присвоюють собі, як одне з своїх колоніяльних надбань. Ці твори відкривають перед нами малознану досі сторінку духової спадщини нашого великого композитора. З минулого століття чуємо „Елегію" Миколи Лисенка, у спадщині якого фортепіянова музика займає видне і важливе місце. З ХХ століття знайшлися на платівці твори Левка Ревуцького, Віктора Косенка й Андрія Штогаренка. Обидва Прелюди Ревуцького твір 7 належать до відомих і часто виконуваних у нас творів композитора. Цікаво порівняти виконання цих Прелюдів з награнням піяністки Марії Крушельницької на платівці з 1976 року в цілому присвяченій творчості Л. Ревуцького. Натомість Етюди Косенка і Етюди-картини Штогаренка є для наших слухачів новим і цікавим відкриттям.

Етюди — твір Віктора Косенка — належать до його ранніх творів, постали вони в роках 1922-1923, коли композитор був у віці 26-27 років. Все таки їх технічне багатство, викінченість форми і оригінальність музичної мови гідні подиву. Ідуть ці етюди по лінії започаткованій Фридрихом Шопеном. Кожна з-поміж них дає розв'язку своєрідної технічної проблеми, а одночасно є висловом глибоких думок і почуттів. Три Етюди-картини Андрія Штогаренка — написані оце недавно в роках 1974-1975. Вони вражають своєю цікавою гармонікою і своєю дотепністю, чи навіть подекуди фіґлярством. Аж дивно, що ця музика вийшла з-під рук того самого композитора, який написав таку глибоку й задушевну оркестрову поему „Душа поета", присвячену Тарасові Шевченкові.

У виконанні згаданих творів Юліяна Осінчук виявляє передусім повну технічну майстерність. Одночасно у її грі проявляється тонка вмілість добуття і поглиблення змісту виконуваних творів. Під її руками фортепіян промовляє раз ніжно, настроєво і чутливо. Другим разом чуємо неначе спокійне і зрівноважене роздумування. Ще іншим — гру проймає струмінь драматичного напруження, що підноситься до кульмінаційних висот переданих з великою силою і повнотою звуку. Варто вслухуватися, як під час гри піяністка проводить легкі-легенькі відхилення від основного темпа, ледве помітні звільнення, потрібні для передання тонких порухів у розвитку музичних думок.

Платівка „Українські фортепіянні твори", як теж награна одночасно касета, заслуговують на увагу широких кіл нашої громади. І то однаково слухачів постійно зацікавлених інструментальною музикою, як і тих, які на фортепіяновій музиці „не розуміються". Ця платівка саме й є одним із засобів, який дасть цим останнім нагоду і змогу вслухатися, налюбуватися і — нарешті — зрозуміти думки і почуття, що їх наші композитори вклали у свої твори.

Накінець варто згадати, що на обгортці платівки подані доволі вичерпні англомовні інформації про композиторів і про саму піяністку. Це робить платівку тим більше придатною для того, щоби вживати її як свого роду візитну картку в зустрічах з нашим оточенням, яке знає про нас небагато, а про нашу музичну культуру ще менше.

Микола Кульчицький

ДО СТОЛІТНІХ НАРОДИН НЕСТОРА ГОРОДОВЕНКА

У жовтні ц. р. минуло сто років від народження Неповторного і неперевершеного майстра-дириґента хорового мистецтва в українській народній пісні Нестора Городовенка.

Його перший плач немовляти пронісся у селянській хаті села Венислави Лохвицького повіту на Полтавщині, в Україні 27-го жовтня 1885 року. І так ввійшов у світ, ще один феномен.

Моєю метою, однак,не є переповідати про його навчання, про його мистецьку працю дириґента у так званому УССР. Про це все було сказано у раніших писаннях різних авторів. Моєю ціллю є згадати і прославити невіджалуваного Нестора у його століття народження.

Моє знайомство із майстром-інтерпретатором української народної пісні почалось за часів німецької окупації нашої західньої частини України, Галичини, чи як тепер називають, Західньої України.

У цей час працював я у Концертовому-Бюрі, яке було одним із Рефератів Відділу Культурної Праці, при Українському Центральному Комітеті у Львові на посаді головного адміністратора.

У нашій многогранній діяльності прийшло нам на думку створити професійний мішаний хор, ціллю якого було б не тільки показати чужинцям (німцям) нашу співочу культуру, але також і розвіяти журу нашому, знову поневоленому новим окупантом, народові. Піснею нести у маси розраду, бадьорість, віру і накінець перемогу. І Боже Провидіння було знами.

Випадково зайшов до нашого бюра біженець із Києва і у балачці з ним ми звірились з нашими плянами, тобто що в нас є бажання творити професійний мішаний хор, та, на жаль, не маємо відповідного дириґента. Довго не думаючи, він відповів: „Є, та тільки його треба перевезти у Львів". У місті Рівному, на Волині, є славний дириґент Київської „Думки" Нестор Городовенко і він напевне погодиться прийняти дириґентуру над хором, який буде створено. І тоді почали діяти наші зв'язки.

Про Нестора Городовенка, правду кажучи, ми знали мало або і ніщо. Та завдяки нашим друзям-музикам, як: дир. Василь Барвінський, д-р Станислав Людкевич і інші, яким Городовенко був уже добре відомий як дириґент, нам пощастило через відділ німецької пропаґанди, з яким правно поневолі ми мусіли бути пов'язані, перевезти Нестора Городовенка до Львова.

Цікава була моя перша зустріч із незнайомим мені тоді Нестором. Як звичайно, бюро такого характеру як наше, було у той час місцем відвідин мистців різних жанрів, які хотіли правно зареєструватися, щоби евентуально одержати працю в своїй професії. Відвідувачі, не в'яжучись, курили різні папіроси чи якесь інше листя, так що дим стелився хмарою по кімнаті. Очі пекли і це надоїдало. Та нараз у цьому димі підступив до мене, вибачаюсь на слові, „дядя" невисокого росту, у чоботях, підшитому вітром плащі; у руці шапка із папіросою в устах.

І сталося, що „рогатий" підкусив мене бо, мені захотілось нарешті... вибачитися і курящих я попросив вийти покурити у коридор. Очевидно всі вийшли і мій „дядя" також. Не минула ні хвилина, коли він повернувся до мене і сказав: „Мене тут запрошено, називаюся Нестор Городовенко.

Якщо це було би сьогодні, у моєму „сеньйорському" віці, вже завтра була би у газеті згадка, що на такому то році життя, ненадійно помер на розрив серця св. п. М.К. Але тоді я ще був молодим і хоч удар для мене був дуже болючий, то, на щастя, ще не смертельний. Присоромлений я зірвався з мого крісла, не знаючи на яку ногу стати, бо обидві тремтіли. Як я тоді вибачився, сьогодні вже не пам'ятаю, але вибачився і то дуже.

Не чекаючи, я зараз зголосив про Городовенка моєму другові О. Г. який працював у другій кімнаті.

У цій хвилині почалася гаряча праця. За порадою Нестора оголошено конкурс на прийняття членів до професійного мішаного хору. Городовенко перевірював можливості: голосів, грамоту нот, обличчя, поставу. Часом казав ще щось заспівати, але це було рідко. Якщо він чи вона підходили Несторові під шліфування, несподівано ще запитував: „А чи любиш українську пісню"?

Приймав до хору Нестор, а нам вже залишилося прийнятого затвердити і зголосити до німецького Відділу праці.

Були і такі (хоч Нестор у цей тяжкий час був дуже вирозумілий), які не витримали іспиту, то для них ми старалися знайти щось підхоже для праці в інших місцях тодішнього господарського життя. Адже гонені страхом люди мусілі жити.

Так постав професійний хор, який прийняв назву: Хор ім. Миколи Леонтовича під мистецьким проводом Нестора Городовенка.

По деякому часі і мене співацька муза віддала під руку Нестора. Городовенко був соборником із чистою українською душею.

Київ і Львів, були для Нестора, праведниками нашої історії. Дніпро і Дністер, були йому святими українськими ріками, тим бі-

(Закінчення на стор. 7)

Олександра Мудра

МЕТРОПОЛІТАЛЬНЕ ЧИКАҐО ЗУСТРІЧАЛО „ЧАЙКУ" І „ВЕСЕЛКУ" З АВСТРАЛІЇ

Час минає дуже скоро, але приємні зустрічі й радісні почування залишаються в людських серцях надовго. Тим більше, коли це є зустрічі земляків, що їх доля розкинула по цілому широкому світі, а в нашому припадку українських поселенців в Америці і наших гостей українців із далекої Австралії.

Наша еміграційна преса, а зокрема „Свобода", майже щоденно приносила нам свіжі вісті про успішні концерти їхніх мистецьких одиниць: „Чайки" й „Веселки".

Місто Чикаґо мало також шану і приємність вітати дорогих гостей, що з далекої Австралії привезли нам не тільки рідну пісню і рідний, плеканий традицією танок, але також нев'янучу любов до рідної батьківщини України. І про це годиться і нам дещо більше розповісти.

Коли в половині серпня 1985 року до Чикаґо наспіла вістка про приїзд з Австралії обидвох ансамблів на турне по Америці, що його спонзором став Батько УНСоюз, вона незабаром зворушила майже всю нашу громадськість. Дня 23-го серпня ц.р.,на заклик голови Округи УНС Михайла Ольшанського — створено Громадський комітет міста Чикаґо. Комітет очолив настоятель собору свв. Володимира і Ольги, о. митрат Маріян Бутринський. В склад комітету увійшло 27 представників хорів і різних інших установ і організацій, які зразу поділилися окремими функціями, щоб якнайкраще прийняти дорогих гостей з далекого континенту. Завдання було досить велике, бо треба було подумати і про нічліги і відповідну пропаганду, щоб здобути якнайбільше число гостей на концерт, що мав відбутися в будний день, бо в середу, 25-го вересня. А Чикаґо є велике і більшість населення є розкинена по далеких периферіях міста. М. Ольшанський повідомив присутніх, що він сам поробив вже деякі необхідні заходи в справі пропаґанди, бо заля на виступ ансамблів є вже замовлена, афіші, летючки і квитки видруковані і всі радіостанції оголошують цей виступ. На пропозицію о. митрата рішено обговорювати всі справи зв'язані із приїздом гостей від часу коли вони прилетять до Чикаґо із Міннеаполісу, в понеділок увечері, 23-го вересня, аж до їх від'їзду в четвер, 26-го вересня. Точка за точкою триденна програма для очікуваних гостей була виготовлена, а наступні сходини комітету визначені на день 17-го вересня. І знову комітет перевірив всі справи до подробиць, щоб Чикаґо було приготоване гідно прийняти і гостити земляків із Австралії. Найважливіша справа нічлігів спочивала в руках Романа Припхана, який при допомозі присутніх дуже скоро знайшов розв'язку в пошуках за приміщенням для 49-ти осіб на три ночі. А в понеділок, на летовищі Огара, вітали „австралійців": М. Ольшанський, П. Олексюк, Р. Припхан і Ю. Юринець, і привезли їх замовленим автобусом до залі собору свв. Володимира і Ольги де на них чекали ті, що мали бажання гостити в себе незвичайних гостей. Нетерпеливо метушилися люди на залі. Дехто бажав віднайти давніх знайомих... І враз висипались вони всі, немов із рукава... Йшли, обвішані валізами і подорожніми торбинами та іншими туристськими приладдями і весело до нас усміхалися. І від тої їхньої усмішки, якось всім нам неначе полегшало на душі... За кавою і солодким скоро проходили перші хвилини знайомства людей з двох далеких континентів, одначе так дуже собі близьких — спільним походженням, мовою і культурою, та спільними національними ідеалами. Вкоротці чикаґов'яни заопікувалися всіми гістьми і забрали до своїх домів на заслужений відпочинок.

У вівторок уранці всі вони поїхали, замовленим П. Олексюком автобусом на проґулянку по Чикаґо і по українській околиці з С. Мерзою, як провідником, і Танею Лабою — провідничкою.

Стомлені, але повні нових і цікавих вражінь, повернулися вони знову до залі гостинного собору свв. Володимира і Ольги, де чекав на них полуденок, що його приготували Орися Яримович і Іванка Гарасовська. Опісля ще раз пішли на дальші оглядини, тепер вже нашого власного „Українсько Села" у Чикаґо. Але хоча і які вони були змучені все одно тягнуло їх, щоб якнайбільше побачити і якнайбільше запізнати нових людей. Я мала, мабуть, спеціяльне щастя, бо мені пощастило, аж трьох з них гостити в своїй хаті. Я спершу оглядалася за старшими земляками, бо побоювалася, що може буде тяжче знайти „спільну" мову, але скоро переконалася, що мої побоювання є цілком безпідставні. Щирі і безпосередні в своїй невимушеній поведінці, веселі і доброзичливі, та сповнені молодечого гумору, внесли в мій дім багато радости і своєрідного тепла. Я була горда і щаслива, що могла так близько з ними зустрічатися, і теж мала нагоду чути їхні розмови почерез океан з рідними і близькими, в яких вони ентузіястично оповідали про свої переживання під час турне на північноамериканському континенті, а особливо про зустрічі з українцями, що їх так сердечно і оваційно всюди вітають. Вони тепер самі переконалися, що варто належати до такої великої і культурної нації, якій немає переводу... І раділи „мої" хлопці... І зустрічалися з нашою молоддю, а навіть їздили на обід до „китайського містечка" з нашим о. Мироном Панчуком, також ентузіястом української молоді. А крім цього фотографували все, що бачили... не тільки мою хату, а також прихатні городчики і алейки, бо там в Австралії, таких нема. А коли від'їжджали, прощалися з нами,мов рідні. А ось їхні імена і прізвища: Юрко Тиблевич — інженер, Петро Домазар — внук українського письменника, Юрко Пирогів — компютерний технік і син Дмитра Пирогова, власник української радіо-програми в Мельборні, що не тільки також співає в хорі „Чайка", але був його першим головою і досі є великим його пропаґатором. Я мала приємність щоденно зустрічатися також і з Ю. Пироговим і ще з одним хористом з Мельборну, п. Малиновським.

При спільних зустрічах ми багато довідалися про життя наших українців в Австралії. Але вернімся до дальших подій в часі перебування наших гостей у Чикаґо. Середу ми залишили їм до власної розпорядимости, щоб дати змогу добре відпочити перед концертом. Щойно ввечері перед самим виступом, відбули вони свою пробу, щоб виступити перед чикаґською публікою. І тут належиться їм велике признання за справді велику здисциплінованість і пристосованість до майже блискавичних змін на сцені.

І врешті діждались ми довгоочікуваного вечора. На превелику несподіванку для нас всіх, заля і балькон, а також всі відкриті сходи були повінця виповнені публікою. Деякі знайшли собі місця аж під самим небом на „ґалерії", щоб хоч почути, коли не вдасться добре побачити. Та все ж таки, на превеликий жаль, дуже багато людей мусіло відійти, бо справді не було де встромити і голки.

І врешті піднеслася куртина і ми всі мали нагоду побачити і почути та привітати рясними оплесками появу хору на сцені в чудових українських одягах під батутою дириґента Степана Кореня. Мені хотілося б багато написати про репертуар обидвох ансамблів, але це вже давно зробили мої попередники, які широко описали всі виступи „Чайки" і „Веселки". Зате, хай мені буде вільно висказати, що привезли вони із собою, не тільки дещо відмінний підбір і виконання пісень і українського народного танку, від яких на нас немов війнуло свіжим подихом із рідної України, але і раз назавжди це велике, святе переконання, що як довго живе наша пісня і наші чудові танки, так довго немає нам чого боятися про наше винародовлення. Це спеціяльно виразно потвердили привітання адміністратора „Чайки" — Петра Кардаша, і елеґантної і дотепної Зіни Ботте, що прекрасно вивязалася з ролі конферансьє.

І нас також чарували виступи знаменитих солістів хору; його ніжність і музикальність, легкість та ґраціозність типічного українського танку в виконанні „Веселки" із Сіднею, під дбайливим професійнимкерівництвом досвідченого хореографа Наталії Тиравської.

Майже кожну точку програми присутні нагороджували довготривалими оплесками. А на закінчення концерту на сцені появилися малі діти, які несли квіти від всіх наших чикаґських хорів, щоб обдарувати наших мистців. Оваціям не було кінця! Китиці і коші квітів були від УНС і хорів: „Прометей", „Сурма", „Славута", від СУМА та інших.

Голова Громадського комітету о. митрат Маріян Бутринський з великим зворушенням виголосив свої промову, в якій вітав він в імені цілої чикаґської громади наших дорогих австралійських сестер і братів на американському континенті, а зокрема в Чикаґо. Його щирі і радісні слова з приводу їх приїзду до країни нашого поселення присутні перебивали бурею оплесків, такі вони

(Закінчення на стор. 7)

ЗВІДОМЛЕННЯ РЕКОРДОВОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ 1985

ДЕПАРТАМЕНТ МОЛОДІ:

ВІДДІЛИ Ч. 64 у Петерсон, Н. Дж. та **ч. 182** у **КЛІФТОН, Н. Дж.** об'єдналися в один Відділ ч. 182 з осідком у Клифтон, Н. Дж. з датою 31-го серпня 1985. ВІДДІЛ ч. 196, ТОВАРИСТВО **„ВІЛЬНІ КОЗАКИ СЕЛА РОСІЛЬНА"**, в **Джерзі Сіті,** Ню Джерзі, **розв'язано**, а всіх членів **перенесено** до інших Відділів **з днем 31-го серпня 1985 року.**

ДЕПАРТАМЕНТ МОЛОДІ.

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
15 Мухин Христофор
34 Трент Кароліна
37 Капич Іван В. мол.
42 Коч Христина, Роман
47 Кардашинець Михайло; Кронрат Дональд
57 Нагумик Михайло
83 Гваріні Єсика
127 Ланд Матвій Х.
134 Рогмір Олексій А.
137 Зельнер Алиса
200 Коза Моніка
206 Афшар Миланія
217 Осадців Дженіфер; Газдов Йосиф; Деляр Лариса, Таня М.
231 Пекарський Теодор
247 Нефф Юліян Л., Ліза
266 Федаш Наталка
271 Гардінг Іванна, Томас І. III
283 Комеринський Анна
285 Кущ Григорій
304 Ротелла Марко, Христина
338 Пулянський Лаврі
347 Кушнір Стефанія
362 Маліцин Михайло, Христофор
364 Сподар Дерек
385 Крамарчук Андрій
434 Буссіри Меланія
458 Кузьмичук Христина
465 Климовський Христофор
488 Агачук Карен

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
19 Слиж Марко
22 Дублан Іляна
38 Маслій Іван
94 Ціплій Стефан, Христина
106 Молочій Томас; Косовський Діяна, Христина, Лінда
171 О'Бріен Іван
230 Косач Карен, Михайлина
240 Баб'як Ярослав
257 Родас Еві
270 Какасенко Віктор
274 Павлишин Катерина
290 Хім'як Михайло 2.
293 Степаник Богдан, Василь
297 Селестяк Вірджінія
336 Волошин Стефанія
338 Полянський Стевен
346 Ковалишко Ігор
355 Кіффер Шавн, Рак А.
361 Гаталяк Христина
374 Собчук Павло
383 Фонок Томас; Фанак Роберт
445 Гендерсон Воррен, Ґрант
457 Грір Ванесса М., Микола К.
458 Мілавський Вендій

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
143 ДеМалта Ерік І.
182 Беньо Катерина; Бурке Юлія; Бюрній Іван, Шанон; Вард Єсіка; Вега Стефанія; Яниць Іван; Глют Стефан; Лінтак Дуґляс; Королишин Леся; Кузьма Григорій; Мейда Сальватор; Остафф Іван; Русін Андрій, Давн; Струзь Василь, Роберт; Сурчес Яшіва; Гурчан Діяна, Катерина, Павло

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ КЛЯСИ АБО СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
28 Дуб Нестор

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
22 Дублян Сіян
38 Дунчак Катерина
128 Бойд Катерина, Чарлес
295 Неміт Джое І. III
348 Янблут Карло І.
422 Кончак Михайло

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
64 Беньо Катерина; Бурке Юлія; Бурній Іван, Шанон; Вега Стефанія; Вард Єсіка; Глют Стефан; Ліптак Дуґляс; Королишин Леся; Кузьма Григорій; Мейда Сальватори; Остафф Іван; Русін Андрій, Давн; Струзь Василь, Роберт; Цурчес Яшіва; Турчан Діяна, Катерина, Павло; Яниць Іван

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ІЗ ЗВОРОТАМИ В ГОТІВЦІ:

Відд.:
22 Дублан Іліяна І.
38 Маслій Іван
94 Ціплій Стефан, Христина
106 Косовський Діяна, Христина, Лінда
123 Вайті Елисавета
161 Надзак Юдит
221 Садовий Петро
230 Косач Михайлина, Карен
235 Масик Тетяна, Тесса, Тіна
240 Баб'як Ярослав
274 Павлишин Катерина
290 Хім'як Михайло 2
292 Рогач Стефан
293 Степаник Богдан, Василь
295 Москалюк Чарль
297 Селестяк Вірджінія
336 Волошин Стефанія
355 Кійфер Рак А., Шавн Л:
383 Фанак Роберт; Фонок Томас
444 Юзва Данило
445 Гендерзон Воррен, Грант
458 Мілавський Вендій, Христофор

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ВИПЛАТАМИ ПОВНИХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
8 Щур Дарія; Мельничук Василь мол.
13 Комар Михайло
59 Папроцький Петро, Андрій
83 Осідач Тетяна
110 Шумило Марко
116 Сич Андрій
127 Пистрак Катя
142 Годфрій Родній
147 Гелетканич Марта
163 Пекляк Геральд, Карін
174 Прийма Денис
216 Одежинська Марія
277 Коваль Дарка
292 Перецький Михайло
317 Велич Григорій
361 Гаталяк Христина
375 Воскобійник Оксана; Лій Ріберт
379 Конфорті Михайло
423 Мудрий Роман; Таран Михайло
427 Непрілий Наталка
432 Кунинець Родіон
440 Крамарчук Маркіян В.; Хоростіл Маркіян
464 Філь Гелена, Марія
469 Данчак Давид
484 Худик Тереза
486 Дасій Андріян
502 Лемко Джімі

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВИПЛАТИЛИ ВПОВНІ ВКЛАДКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
19 Слич Марко
55 Касубінський Роберт; Чайковський Стефан
94 Джаміс Черил; Дімонд Маргарита; Вінклер Стефан; Дімонд Джеймс
96 Суцький Роберт
104 Себерій Салій
127 Святківський Григорій
145 Титанич Ліза
165 Пелехатий Давид І., Михайло
171 О'Бріен Іван
206 Гардинк Дорін
221 Олійник Ольга
240 Лаврів Петро
257 Родас Еві М.
270 Какасенко Віктор
283 Федишин Іван
338 Пуляські Степан
346 Ковалисько Ігор
348 Пронь Бонні Л., Марко
372 Ярема Дональд
374 Собчук Павло
408 Гірман Христина; Дубняк Петро

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ ДО ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ З МОЛОДИЧИМИ ГРАМОТАМИ (ПЛАТЯТЬ ФОНДИ)

Відд.:
88 Медвідь Степан В., Нансі, Діяна І.; Бузватюк Соня
121 Урбанюк Марія А.; Байнард Раймонд; Мандрик Мартин
183 Рилій Патриція; ЛеСаж Бріян, Моніка; Білак Стефан; Молра Данило; Степель Таня; Шав Адрій, Патрик І., Томас Г.
223 Вробель Петро; Рутковський Володимир І., Франк Т.; Микулин Нансій; Нефрон Григорій; Микулин Стефан; Жегарський Арлена
271 Пісецький Річард, Христофор Н.
399 Чорній Ігор

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПОМЕРЛИ:

Відд.:
311 Федірко Микола
369 Мацюк Тераcі

ДЕПАРТАМЕНТ ДОРОСЛИХ:

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
5 Походай Агафія; Регал Катерина
13 Мандро Марія
14 Старожитник Стефанія
15 Бабаян Юстина; Хома Зеновія
21 Бараник Іван
25 Блажейовський Володимир; Журавський Лідія
42 Легін Іван
55 Ціздин Мирослав, Маріянна
63 Кіляр Стефан
96 МкҐолдрик Катерина
104 Матковський Раймонд Д.
120 Сенчишак Мирон
121 Гейм Гелена
142 Ґодьрій Родній
173 Леськів Соня
174 Томків Ірена 2, Андрій 2
184 Сливка Марко С.
200 Коза Софія
214 Іванченко Михайло, Марія
217 Лопатка Гнат; Осадчів Ольга
220 Овчарчин Степан
221 Садовий Петро
234 Мотора Іван, Ерна
245 Ворона Микола
263 Гендрик Лінда
266 Семчук Іван
267 Сакалош Марія
269 Добровольська Ґразина
271 Фиш Джеймс Е. мол.
286 Вісцеглі Михайло
316 Дінжир Люба; Когут Іван; Омелюх Михайло, Марко; Серветник Михайло
325 Чупа Давн
343 Бастюк Катлін
345 Пасічник Петро
347 Васюта Цупанна
348 Маркович Джойс, Йосип
352 Форeман Садій
367 Кап Катерина
374 Бачинський Марта М.
375 Рак Теодор
379 Заболотний Параня
385 Дудинський Дмитро; Тринка Степан
417 Кошнірук Микола
460 Ґопкрофт Ґрант, Лілі; Джакобс Давид, Джонатан; Ермантравт Річард; Козак Джім
465 Ґіба Михайло
488 Олійник Лідія

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
59 Заяць Михайло*
72 Домен Марія
103 Ван ден Гейвіль Павло *, Юрій *
106 Войтович Михайло *, Томас *, Джеймс *
108 Істіс Нансі
120 Липецький Юлія
130 Пассkера Анісля
131 Мазар Поліна; Куцан Володимир, Софія
133 Тофел Володимир *
161 Финч Филип Ф. *
164 Скріп Іван *; Костов Михайло *
171 Фрійман Марія
175 Іванець Марія
176 Коколюсь Осип *, Розалія
221 Мартинюк Володимир, Ольга
222 Корлатович Володимир
240 Столяр Марія
251 Дуда Володимир *
257 Камінський Джерій
270 Какасенко Анна
281 Білінська Юлія
291 Бак Ольга; Сало Бренда
305 Ковайч Ґрасі
320 Емчі Михайло *; Самутин Анна
331 Барретта Єва
340 Денисюк Катерина
343 Павлинів Перл; Павлович Анна
353 Яворський Катерина, Соня
355 Кійфер Роза
361 Гориславський Микола 2 *
374 Стратейчшук Мирослав
379 Гладій Луїз, Іван *
383 Фонок Роберт *, Іван *, Томас *
385 Вісенто Іван *
407 Шавала Марія
437 Кіндрат Дарія

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
47 Ковалик Софія
76 Балабан Олександер
182 Бордіно Гелена; Бурній Іван ст. *; Вега Юлія; Верхолюк Йосип *; Войтюк Валентина, Катерина, Марія, Михайло *, Микола; Воленський Йосип *, Патриція; Дворецький Евелин Гілард Аніта; Глют Степан 2*; Ґоїк Василь *; Ґудзій Микола; Глатка Анна; Зілінський Антоній 2 *; Іванів Андрій; Королишин Марія, Петро 2 *; Крулевич Гелена К.; Куць Іван; Лопушняк Андрій; Магомета Петро *; Майда Іванна-Марія 2; Матіяшек Анна, Петро *; Настишин Стефанія; Нестер Параня; Нечай Марія; О'Бріян Марія; Пара Марія; Похмурська Анна; Попович Йосиф *, Русин Андрій 3 *, Тереза 3; Сабо Амелія, Марсія; Сагаш Євген; Сасовський Честер *; Сенишин Петро *; Скоробогатий Василь *; Табачук Василь, Денис *, Лонгджіні *, Сусанна; Тетла Пелагія; Турчан Євгенія, Нестор *; Феденкевич Ігнатіюс *, Петро мол.; Черненко Юрко; Шайдевич Єсі *, Мінодора
202 Мішанець Василь *
287 Вайда Іван
367 Цегляник Марія
422 Антонець Тетяна, Тихон 2 *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ЗМІНИЛИ КЛЯСИ АБО СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
345 Луців Іванна
360 Перейма Любомир *

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
22 Дублан Ілляна, Ірена
42 Макар Анна; Гаргай Михайло *
113 Ількін Джефрій *; Дунлап Діяна; Кринок Рандій *; Міллс Моніка
128 Йодер Патсій, Лестер *
154 Рогач Марія, Лорейн
161 Матлак Йосиф *
174 Королюк Олена
209 Гайджінс Михайло *
231 Вотерс Франк *
316 Рудій Йосиф *
338 Фігель Джефрій *
347 Швегель Йосиф *
379 Бос Марія, Карл *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
14 Балабан Олександер *
64 Бордіно Гелена; Бурній Іван ст. *; Вега Юлія; Верхолюк Йосип *; Востюк Валентина, Катерина, Марія, Михайло *, Микола; Воленський Йосип *, Патриція А.; Дворецький Евелин Р.; Глатка Анна; Джілларо О. Аніта; Глут Стефан 2; Ґоїк Василь *; Ґудзій Микола; Іванів Андрій; Зілінський Тоні (Антоній) 2 *; Крулевич Гелена; Королишин Петро 2, Марія; Куз Іван; Лопушняк Андрій; Магомета Петро *; Майда Іваннамарія 2; Матячик Петро Б., Анна; Настишин Стефанія; Нестер Параня; Нечай Марія; О'Бріян Марія; Похмурська Анна; Пара Марія; Попович Йосип *; Русин Андрій 3 *, Тереза 3; Сабо Амелія, Марсія; Сагаш Євген; Сасовський Честер *; Скоробогатий Василь *; Сенишин Петро *; Табачук Василь, Денис *, Лонджіні *, Сусанна; Титла Пелагія; Турчан Євгенія, Нестор А. *; Феденкевич Ігнатіюс *; Шайдевич Єсі *, Мінодора; Феденкевич Петро мол.; Черненко Юрко.
106 Вайда Іван
143 Ковалик Софія
153 Антонець Тетяна, Тихон 2 *
217 Цегляник Марія

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ ІЗ ЗВОРОТАМИ В ГОТІВЦІ:

Відд.:
5 Балко Стефан *
8 Романишин Йосиф *
22 Врайт Марія
59 Заяць Михайло
72 Домен Марія
98 Данчісон Долорес
101 Краник Ірена
103 Ґоддінг Лавра
106 Войтович Джейм *, Михайло мол. *, Томас *
120 Липецький Юлія
130 Пасікера Анеля
131 Мазар Паліна 2
147 Левицька Катерина, Михайло *
164 Костов Михайло *
175 Іванець Марія
176 Коколюс Осип, Розалія
221 Мартинюк Володимир, Ольга
233 Ганчарик Ірена 2
239 Скрипник Євген *
251 Дуда Володимир *
281 Білинська Юлія; Чиж Дмитро
291 Бак Ольга
305 Ковалич Ґрасі
306 Скальський Петро
316 Латюк Віктор; Литньовська Ольга; Мельник Роман *
320 Імчі Михайло *; Самутин Анна
331 Баррістта Єва
343 Павлович Анна, Перл; Шпирналь Перл
347 Никитич Наталка
355 Кійфер Росі
374 Стратійчук Надія, Мирослав
375 Потошник Сауль *
379 Гладий Луїз, Іван *
383 Фонок Іван *, Роберт *, Томас *
385 Вісенто Іван *
407 Федак Анастасія, Микола *; Шавала Марія
440 Даницук Ґізела, Фрея, Зоня, Михайло *, Петро *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ З ВИПЛАТАМИ ПОВИХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
36 Шульц Катерина
106 Косач Марія, Христина
112 Волянська Павліна
113 Копецький Софія
120 Кармазин Богдан *
147 Степанський Андрій *
155 Жалик Петро *
156 Федорович Марія
165 Корнова Павло *
182 Совин Анджеля
191 Кручницький Іван *
194 Костик Марія
204 Гладкий Орест; Гурин Йосиф *
217 Вовк Дмитро *
223 Ашман Софія
238 Пруцкницький Іван *; Сокольський Марія
253 Шило Іван мол. *
267 Броцький Петро
307 Бачинський Володимир; Банадига Ольга; Бідак Петро *
327 Захарія Василь, Юлія; Плетенецький Іван *; Мельник Василь
348 Марускин Джері *
350 Кузевич Марія
370 Тібодо Романа
413 Загодник Стефан *
418 Литвин Віра
432 Валер Микола; Кунинець Володимир*
452 Карпінець Ірена
464 Філь Ігор *
469 Ридер Юліяна

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВИПЛАТИЛИ ВПОВНІ ВКЛАДКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
11 Варго Франк *; Майчар Доротій
16 Кондрацький Теодосія
22 Сенко Вірджінія
42 Посначівський Володимир *
48 Миць Розалія; Сендецький Йосип *
51 Долинка Франк *
55 Канарчук Іван *
57 Мандро Іван *
59 Сумик Анна, Володимир
88 Мурський Леон
94 Дімонд Річард О. *
96 Кінчак Двайн *, Денис *
102 Семерак Степан
108 Істіс Нансі
114 Козій Христина
127 Ганущак Марія; Іваничко Михайло *
133 Тофель Володимир *
147 Мілиничик Іван *
164 Макар Іванна
171 Фрійман Марія
172 Цвілюк Гілдержард, Степан
191 Лоцкі Іван П. *
206 Курран Евгенія; Гардінк Ґарі Е. *
216 Раковська Олександра; Ісаїв Іренаус
221 Луців Михайло *; Барич Андрій
222 Корлатович Володимир
223 Петрин Марія
224 Ірха Іванна
230 Торський Степан; Болотенний Богдан
238 Волошин Василь П. *
240 Столяр Марія
250 Кузьмицький Микола
257 Камінський Ярослав
266 Корункевич Роман П. мол. *, Шарон
270 Какасенко Анна
282 Касалетті Зіна
284 Сокальський Ганрій *
287 Тайлор Степанія
296 Гарачняк Василь *
316 Хома Богдан
361 Гошовський Володимир
372 Ляшенюк Анна; Свинаренко Станіслава
379 Рудий Йосип, Євгенія, Марія; Фурман Емілія
385 Ґордін Марія; Данилишин Савіра, Степан *
394 Романик Михайло *
399 Миців Володимир *
408 Джірман Едвард *
409 Ворсник Григорій *, Юрій мол. *
413 Ратушний Михайло *
432 Наконечний Микола; Федунчак Володимир *
437 Кіндрат Дарія
504 Ревуцький Марія

ЧЛЕНИ, ЯКІ ВІДІЙШЛИ НА ЧАСТИННО ВИПЛАЧЕНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
204 Новак Денис *
471 Була Михайло *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ ДО ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ З МОЛОДЕЧИМИ ГРАМОТАМИ (ПЛАТЯТЬ ФОНДИ)

Відд.:
88 Бушватюк Соня; Медвідь Діяна, Нансі Е., Степан *
121 Бейнард Раймонд *; Мондрик Мартин *; Урбаник Марія А.
183 Білак Степан *; Лі Садж Бріян *, Моніка А.; Морд Данило *; Рилій Патриція; Сепель Таня; Шав Андрій *, Патрик Т. *, Томас *
223 Вробель Петро мол. *; Гефрон Григорій *; Жегарський Арлена; Микулин Нансі, Степан *; Рутковський Володимир *, Франк Т. *
271 Песецький Річард *, Христофор *
399 Чорній Ігор *

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПОМЕРЛИ:

Відд.:
5 Левицький Стелла; Левенець Марія
7 Самець Іван *
13 Качмар Агата
16 Брега Петро *
22 Вієрнум Анна
40 Маєрський Анна
44 Васілевський Валасі Е. *
49 Мостовий Григорій *
50 Долик Амелія; Сикута Роман Н.
53 Корпа Григорій 2.*
54 Добчанський Василь 2. *
55 Балай Текля; Гусак Томас *
59 Гура Ярослав
63 Гнатів Андрій *
94 Федесон Теодор М. *
96 Леско Марія
112 Капрал Михайло *
114 Олеярчик Параска; Слабій Річард *
146 Баран Катерина
147 Світилла Анна
153 Левицький Іван; Шуль Михайло
158 Каріско Антоній *
161 Макер Андрій *
167 Шнір Гелена
169 Захарків Текля
175 Волинець Ілса
194 Сроковська Марія
206 Тепер Степан *; Черкас Павло *
213 Ощуст Русель *
240 Безик Анна; Ґошуляк Михайлина
245 Дешулик Анна
254 Січковська Параскевія
259 Ґула Станлій 2. *
281 Драганчук Ксеня
284 Андроський Петро *
288 Віхот Ілліяс 2. *
294 Гоменюк Василь 3. *
295 Вілха Катерина
305 Сороканич Марія
311 Федірко Микола *
318 Гуцалюк Іван *
320 Терзів Ірена
327 Копистянський Ірена
334 Кохішевський Юрій; Морозович Марія; Дмитрів Павліна
336 Сич Михайло *
341 Косіковський Стелла
345 Гайдай Олександер
361 Соловська Магда
367 Ґрозік Іван 2. *
397 Федин Микола 2. *; Філь Дмитро 2. *
413 Мирош Марія
423 Масник Степан 2 *
441 Голт Петро І. *; Малузинський Микола *
457 Клюфас Софія
464 Білоус Фред *

АКЦИДЕНТОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

НОВІ ЧЛЕНИ:

Відд.:
22 Анґеліко Іван, Михайло
47 Роско Марія А.
59 Гатзівасиляліс Ольга; Болоній Анна, Марія
70 Самулка Йосиф, Марія
96 МкҐолдрик Катерина; Рефт Роберт Е.; Родокер Дольорес
170 Лукашин Анна, Петро
174 Томків Андрій
217 Тейль Мішель; Куги Іван
221 Садовий Петро
266 Семчук Іван
267 Сакалош Марія
269 Добровольська Ґразина
283 Гаврищків Дарка, Марія
441 Бурля Івонна, Рональд
451 Смерека Данило; Федас Леся
454 Березюк Тетяна, Віра; Клама Люба

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ НАНОВО:

Відд.:
233 Іванс Джері *, Черіл
269 Руут Люба
331 Марків Оксана Г.

ЧЛЕНИ, ПРИЙНЯТІ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ

Відд.:
182 Глут Стефан *
202 Мішанець Іван *
367 Цегляник Марія

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

Відд.:
42 Гаргай Михайло *
59 Бабій Анна
154 Рогач Лорейн, Марія
174 Королюк Олена
209 Гайгінс Михайло *
231 Ровлендс Степан *; Вотерс III Франк С. *
347 Швегель Йосиф А. Т. *; Буфала Рекс *; Никитич Наталка

ЧЛЕНИ, ЯКІ ПЕРЕЙШЛИ З ПЕРЕХІДНИМИ ЛИСТАМИ:

Відд.:
59 Волч Теодора
64 Глут Стефан *
217 Цегляник Марія

ЧЛЕНИ, ЯКИМ ВИГАСЛА ВАЖНІСТЬ ТЕРМІНОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Відд.:
105 Лапушанський Іван *
123 Палашевський Петро
174 Кучер Володимир *; Трешневський Мирослав *
150 Преснер Джені
266 Зеласко Іван *
353 Оріховський Василь *
440 Лужняк Богдан *
445 Хоман Дмитро

ЗІРКОЮ (* Є ПОЗНАЧЕНІ ПРІЗВИЩА ТИХ ДОРОСЛИХ ЧЛЕНІВ ЧОЛОВІЧОЇ СТАТІ, ЯКІ НЕ ПЛАТЯТЬ ПЕРЕДПЛАТИ НА ГАЗЕТУ.

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ МОЛОДІ:

(Стан з 31-го серпня 1985 р.)

Кляса 1-ша	215
Кляса 2-га	154

НОВІ КЛЯСИ:

Кляса E18	2,761
Кляса E20	3,180
Кляса E65	318
Кляса P20	4,811
Кляса P65	102
Кляса TP65	1,113
Разом	**12,654**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ДЕПАРТАМЕНТУ ДОРОСЛИХ:

Старий рід забезп.	15
Кляса O	80
Кляса T	882
Кляса W	10,159
Кляса P20	9,472
Кляса E20	7,916
Кляса E65	2,363
Кляса P65	1,301
Кляса DP60	147
Кляса DP65	773
Кляса ADD	6,966
Кляса T10	331
Кляса T5	117

ДОРОСЛІ ЧЛЕНИ З МОЛОДЕЧИМИ ГРАМОТАМИ:

Кляса P20	583
Кляса E20	329
Кляса P65	32
Кляса E65	53
Кляса E18	11
Разом	**41,530**

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
(Стан з 31-го липня 1985)	19,464	52,305	6,956	78,725
Активні члени (Приріст у серпні).				
Нові члени	40	69	29	138
Прийняті наново	36	79	4	119
Прийняті з перехідними листами	22	71	3	96
Зміни кляс забезпечення	1	2	—	3
Прийняті з Деп. Молоді	—	26	—	26
Разом	**99**	**247**	**36**	**382**
(Убуток у серпні)				
Суспендовані	7	21	14	42
Відійшли з перех. листами	21	70	3	94
Зміни кляс забезпечення	1	2	—	3
Відійшли до дорослих	26	—	—	26
Померли	2	76	—	78
Вибрали гроші	34	60	—	94
Відійшли з випл. п. сум забезп.	34	38	—	72
Виплатили вповні вкладки забезпечення	28	71	—	99
Відійшли на част. випл. забезп.	—	2	—	2
Відійшли на безпл. прод. забезп.	—	—	—	—
Вигасла важність забезпечення	—	—	9	9
Разом	**153**	**340**	**26**	**519**
Члени, які виплатили вкладки: (Приріст у серпні)				
Виплачене забезпечення	28	73	—	101
На безпл. продовж. забезп.	5	16	—	21
Разом	**33**	**89**	—	**122**
(Убуток у серпні)				
Померли	1	25	—	26
Вибрали готівку	24	34	—	58
Повернені в активні	1	12	—	13
Вигасло продовж. забезп.	5	5	—	10
Разом	**31**	**76**	—	**107**
Разом усіх членів УНСоюзу з кінцем місяця 31-го серпня 1985 р.	**19,412**	**52,225**	**6,966**	**78,603**

У В А Г А

Яку кожний відділовий урядовець і член УНСоюзу повинен прочитати і відповідно до неї достосуватись.

Ті повнолітні члени та члени **Молодечого Департаменту**, що тут проголошені в рекордовому звіті за серпень 1985 р., як суспендовані, можуть бути **ПРИЙНЯТІ наново** в члени УНСоюзу, якщо зголосяться до секретарів своїх Відділів і заплатять за час суспензи вкладки, бо інакше члени будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв, **за вийнятком тих прав, які є** застережені і грамотою і статутом. **Те саме відноситься також до** тих членів, які впродовж **серпня 1985 року** взяли перехідні листи і ще досі не зголосилися до інших повноправних Відділів УНСоюзу.

ВОЛОДИМИР СОХАН
головний секретар

НОВІ МЕЖІ ВІКУ ТА СУМ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧУВАННІ БЕЗ ЛІКАРСЬКИХ ОГЛЯДИН
Важні від 1-го січня 1983 р.

З 1-им січня 1983 р. ввійшли в силу нові межі віку та максимальні суми забезпечення, на які можна вносити аплікації без лікарських оглядин. Із цією зміною, апробованою рішенням Головного Екзекутивного Комітету, особи в доброму стані здоров'я можуть вносити аплікації на забезпечення без лікарських оглядин в ось таких межах сум забезпечення та віку:

$50,000 до віку 40 років
25,000 до віку 45 років
10,000 до віку 50 років
5,000 до віку 55 років
3,000 до віку 60 років
1,000 до віку 65 років

Сума забезпечення з лікарськими оглядинами не має обмежень, за вимком законних у деяких стейтах.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСИРА УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ 1985

ПРИБУТКИ:

Вплати вкладок усіх кляс Життьового Забезпечення

Відділ	Заплати	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплати
1	374.51	155	2,151.00	327*	1,718.11
2	76.84	156	432.84	328	279.03
5	1,733.19	157	225.21	330	426.73
6	427.54	158	936.03	331	909.06
8	794.83	161	1,439.31	332	280.61
9	152.21	162	150.97	333	52.49
10	200.97	163	1,256.14	334	36.41
11	45.29	164	597.51	336	1,336.31
12	917.83	165	359.47	337	346.86
13	1,038.63	167	191.27	338	680.13
14	1,758.26	168	268.46	339	273.00
15	965.44	169	1,461.72	340*	873.21
17	142.07	170	918.53	341	344.89
18	229.57	172	685.86	343	479.88
19	486.36	174	1,130.42	345	281.25
21*	572.18	175	382.95	347*	1,210.24
22	1,225.72	176*	776.21	348	663.88
23	190.88	177	282.71	349	1,542.09
24	36.95	178*	428.55	350	369.15
25	2,006.90	179	129.64	352	618.24
26	97.17	180	418.59	353	1,480.99
27	1,208.18	182	85.91	354	148.27
28	759.71	183	702.63	355	46.74
29	324.70	190	25.04	356	179.13
30	114.89	191	970.00	360*	3,136.60
31*	160.30	192*	658.10	361	1,192.58
32	899.87	193	9.71	362	582.95
33	238.68	194	841.75	364	391.53
34	701.32	195	3.43	367	1,059.72
35	570.66	200	1,135.17	369	50.87
36	137.59	202*	23.56	370	179.86
37	625.90	203	97.94	371	990.92
38	334.36	204	1,591.47	372	968.55
39	1,671.10	205	489.42	373	36.03
40	102.50	206	973.50	374	534.19
41	33.73	209	297.83	375	1,357.23
42	1,692.53	212	51.30	376	68.82
44	119.24	215	10.81	377	155.17
46	85.09	218	86.60	379	2,058.05
47	1,742.11	219*	794.65	380*	387.86
48	201.94	220	476.74	382	231.25
49	348.89	221	1,424.22	383	551.48
52	294.04	222*	863.78	385	941.87
53	550.00	223	519.74	387	536.58
54	192.66	224	198.59	389*	282.72
55	650.54	225	4.22	390	137.35
56	519.48	226	380.80	394	127.57
57	890.69	228	14.04	395	3,220.68
58	112.51	230	1,189.81	397	1,076.69
59	1,118.25	233	1,447.16	399	2,352.75
62	34.48	234	460.99	401	254.34
63	1,006.61	235	155.09	403	229.29
64	125.35	236	277.01	404	48.47
65	360.35	237	484.03	406	357.91
66	23.16	238	1,427.04	407	1,217.28
69	46.73	239	793.78	408	279.41
70	680.27	240	3,099.63	409	235.55
73	110.88	241	12.48	412	228.07
75	270.61	242	2,800.17	413	135.52
76	582.52	243	182.50	414	825.98
79	95.28	245	838.17	415	124.05
81	161.46	247	275.76	416	595.22
82	637.36	248	105.81	418	90.73
83	1,596.88	253	41.43	421	284.93
86	411.66	254	524.91	422	855.60
87	110.48	256	186.11	423	2,056.19
88	1,803.07	257	3,325.45	424	659.38
91	68.53	258	53.58	426	236.52
92	9.25	259	408.29	427*	1,581.01
93	412.16	261	959.10	430	1,111.60
94	4,121.46	263	62.50	433*	110.11
95	30.08	264	807.04	435	216.92
96	829.17	265	70.97	437	1,366.42
98	153.50	266	1,558.77	438	85.60
99	84.36	267	435.40	439	476.37
100	4.97	268	309.60	440	608.54
101	254.24	269	501.83	441	134.82
102	498.76	270	2,327.17	442	411.30
103	1,003.09	271	2,289.57	443	11.24
104	232.87	274	104.41	444	979.69
105	471.33	275	26.82	445	583.94
106	506.84	276	531.68	448	780.42
107	354.82	277	1,045.73	450	477.14
108	519.38	280	26.15	451	469.53
109	100.94	281	448.72	452	502.02
110	358.69	282	134.70	454	159.33
112	359.83	283	582.28	455	112.10
113	903.17	284	186.86	456	130.23
114	1,311.98	285	756.49	457	179.77
115	485.69	286	426.88		
116	466.36	287	626.08	458	2,006.47
119	137.55	288	51.91	459	393.36
120	369.40	290	21.93	461	258.87
121	631.84	291	345.03	462	134.19
122	63.31	292	1,194.42	464	223.69
123	581.97	293	565.47	465	678.15
124	76.22	295	558.29	466	202.99
125	732.19	296	74.30	467	179.40
126	43.70	297	188.77	468	238.34
127	992.45	299	178.70	469	172.95
128	303.37	301	515.42	471*	1,124.21
130	386.12	302	13.00	472	375.50
132*	199.46	303	208.40	473	959.33
133	2,191.87	304	428.07	476	20.13
134	143.17	305	772.36	477	40.97
135	27.27	306	135.24	480	186.60
137	487.35	307	1,197.15	481	541.17
139	273.01	309	75.10	484	1,104.75
140	20.56	311	76.60	485	12.58
142	356.63	312	63.31	487	62.72
143	270.97	313	14.97	488	142.35
145	37.11	316	1,912.96	489	698.30
146	1,212.32	317	389.29	490	229.30
147	841.26	318	65.67	496	44.63
149	42.81	320	597.33	498	61.36
150	70.40	321	539.05	500	283.67
151	52.20	322	224.11	502*	754.83
153	2,443.13	323	657.32	505	225.59
154	313.62	325	930.87	506	6.04

Вкладки зібрані в усіх клясах Життьового Забезпечення 204,183.56

Вплати вкладок Акцидентового Забезпечення

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1	5.60	156	16.70	338	11.00
6	34.30	157	13.50	339	9.20
8	90.20	158	41.60	340*	121.35
10	4.80	161	6.50	345	37.00
11	11.00	162	6.50	347*	20.75
14	44.85	164	38.90	348	56.75
15	21.40	168	2.95	349	29.40
17	8.55	169	13.00	352	68.10
22	122.50	170	26.55	353	35.30
25	30.35	172	13.30	360*	105.60
27	21.00	174	51.20	361	72.10
32	14.65	178	3.35	362	18.40
34	15.25	180	41.30	367	12.20
35	19.40	183	28.00	371	30.00
37	12.50	192	13.10	372	6.50
39	58.00	194	8.25	374	28.70
42	47.30	200	46.30	377	4.80
44	.85	204	20.20	380	17.00
47	150.80	205	14.00	383	22.20
48	9.20	206	50.00	385	46.70
49	6.30	209	29.40	387	21.75
55	11.15	219*	4.15	395	24.40
57	38.80	220	11.75	397	11.00
59	53.10	221	66.35	399	88.60
66	26.00	222	14.90	401	30.40
70	6.50	230	5.65	406	11.00
75	11.65	233	78.90	407	37.80
76	56.60	234	2.50	408	6.40
79	28.90	236	23.90	412	22.00
81	2.25	237	11.00	415	9.20
82	30.10	238	2.45	416	6.30
83	17.40	239	20.45	417	18.40
88	93.85	240	128.65	418	39.90
93	.85	242	56.10	421	58.00
94	84.55	245	4.85	422	17.30
95	5.00	247	.75	423	32.00
96	8.80	248	2.55	424	5.40
101	12.20	253	2.95	427*	24.85
102	2.10	257	13.50	430	28.10
103	38.20	261	45.50	437	4.35
104	11.00	264	1.05	439	29.40
105	11.00	266	17.95	440	23.20
106	34.95	268	19.30	442	17.00
107	22.00	269	29.60	443	1.35
108	.85	270	10.35	444	69.90
110	190.55	271*	33.50	445	17.50
115	48.80	277	16.80	448	22.20
116	9.25	282	10.80	450	2.45
119	14.00	283	6.50	451	13.00
120	12.30	287	83.75	452	13.00
121	11.00	291	9.60	454	14.80
123	5.70	292	32.70	456	8.05
124	1.70	293	17.50	458	11.00
125	51.30	297	7.20	459	.85
127	19.50	301	14.85	461	6.50
130	11.00	304	31.45	465	24.20
133	12.65	305	28.50	466	9.20
139	2.50	307	39.50	467	4.80
142	4.75	317	6.40		
143	6.55	320	38.30	471*	67.80
145	11.00	327*	25.50	472	19.70
146	83.25	328	5.40	480	12.20
147	15.10	331	58.00	484	12.10
149	11.00	332	2.45	490	11.20
150	6.95	333	6.50	498	3.20
153	35.70	336	14.60	500	38.30
155	31.05	337	9.20	502	9.20

Вкладки зібрані в клясі Акцидентового Забезпечення 5,202.20

ВИПЛАТИ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ В МІСЯЦІ СЕРПНІ 1985 РОКУ

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
5	Іванко Ляна	1,000.00	334	Морозович Марія	1,000.00
25	Сидоряк Олександер	1,000.00	341	Косіковська Стела	1,000.00
40	Масрська Анна	1,000.00	361	Бих Евдокія	750.00
56	Реваковська Марія	500.00	361	Борик Іван	500.00
70	Чайка Френціс	500.00	361	Вольф Марія	1,000.00
88	Баран Іван	500.00	367	Грозік Іван	500.00
112	Капраль Михайло	1,000.00	367	Грозік Іван	200.00
131	Гальчишак Микола	2,000.00	369	Мацюк Тарас	500.00
137	Голінс Іван Осип	500.00	379	Ковалевич Іван	500.00
139	Тарбай Стефан	1,000.00	379	Ковалевич Іван	500.00
153	Похожай Оксана	1,500.00	379	Віліямс Анна	500.00
163	Богатько Іван	1,000.00	379	Віліямс Анна	500.00
169	Захарків Текля	1,000.00	382	Курчок Анна	500.00
172	Галатій Іван	1,000.00	385	Рігерт Марія	500.00
220	Війтик Мирон	500.00	385	Гриньків Павло	500.00
221	Спікула Марія Текля	1,000.00	394	Гермак Володимир	750.00
235	Винар Анна	1,000.00	407	Росоха Єлисавета	500.00
235	Винар Анна	500.00	407	Бартош Григорій	1,500.00
241	Стрик Михайлина	500.00	414	Климук Василь	1,000.00
242	Купча Анна	500.00	414	Климук Василь	1,000.00
243	Книш Петро	500.00	414	Федорчук Михайло	1,000.00
243	Книш Петро	500.00	417	Дробоцький Ігор З.	1,000.00
245	Дещулік Анна	500.00	423	Берестянський Яків	500.00
247	Заячківська Ева	1,000.00	423	Берестянський Яків	500.00
251	Глют Анна Марія	1,000.00	423	Берестянський Яків	500.00
292	Грент Стефанія	1,000.00	423	Завадович Роман	500.00
292	Грент Стефанія	500.00	448	Ракобовчук Мирослав	1,000.00
334	Дмитрів Павліна	1,000.00			
334	Лещишин Дмитро	500.00			

Разом $42,700.00

ВИПЛАТИ ЗАПОМОГ З БРАТСЬКИХ ФОНДІВ ЗА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ 1985

Відд.	Прізвище, ім'я	Сума	Відд.	Прізвище, ім'я	Сума
2	Вільченський Ірена	50.00	164	Гелетій Катерина	50.00
25	Степаненко Микола	50.00	168	Бабин Ксеня	50.00
29	Грозьо Гаррі	50.00	194	Савицький Василь	50.00
36	Захарко Анна	50.00	204	Глинський Еміль	50.00
37	Хитра Марія	50.00	204	Глинський Катерина	50.00
39	Шмілт Марія	50.00	221	Такой Анна	50.00
83	Витіш Марія	50.00	221	Такой Петро	50.00
83	Витіш Петро ст.	50.00	221	Вілліямс Роберт	50.00
83	Карбівник Теодосія	50.00	221	Матис Іван	50.00
99	Шпур Джері	50.00	224	Завличний Анастасія	50.00
114	Смолак Іван	50.00	224	Завличний Стефан	50.00
116	Головка Софія	50.00	286	Булна Стефан	50.00
121	Фатюк Леон	50.00	288	Віхот Еліяс	50.00
121	Галзь Олексій	50.00	305	Бреський Леон І.	50.00
121	Галзь Михайло Н.	50.00	360	Шишка Чеслава	50.00
121	Галзь Володимир	50.00	361	Гула Стефан	50.00
121	Мерчант Домінік	50.00	361	Абрам'юк Марія	50.00
121	Фатюк Гелена	50.00	361	Захарко Стефан	50.00
126	Семуський Станлій	50.00	367	Белей Михайло	50.00
130	Мацюк Григорій	50.00	430	Джерловський Анна	50.00
163	Паласюк Михайло	50.00	430	Джереловський Семен	50.00
164	Гелетій Петро	50.00	461	Шпурко Микола	50.00
164	Кулриш Анна	50.00			

Разом $2,250.00

ФІНАНСОВИЙ ВІДДІЛ
ПРИБУТКИ ЗА СЕРПЕНЬ 1985

Членські вкладки $209,385.76
Прибутки книгарні і друкарні 74,151.15
Прибутки від інвестицій:
- Бондів $340,314.97
- Реальності в Кергонксоні, Н. Й. 181,430.18
- Гіпотечних позичок 30,190.92
- Членських позичок 2,832.24
- Уділів 2,558.31
- Банків 5,098.23
- Позички для Корп. Дому У.Н.С. 355,000.00

Разом $917,424.85

Звороти:
- Федеральних і стейтових податків та соціяльного забезпечення працівників $13,684.61
- Канадських податків і пенсійних оплат працівників .... .15
- Податків від заморгеджованих реальностей 1,215.00
- Премії шпитального забезпечення працівників 5,227.27
- Кошти публікації „Свободи" 16,855.70
- Поштових оплат 31.00
- Премії за групове забезпечення працівників 13.08
- Стипендії 133.00

Разом $37,159.81

Різні прибутки:
- Зиск при продажі бондів $28.46
- Пожертви до фонду оборони укр. спадщини 17,833.91

Разом $17,862.37

Інвестиції:
- Дозрілі і продані бонди $311,861.85
- Сплачено гіпотечних позичок 30,402.37
- Сплачено членських позичок 10,638.92

Разом $352,903.14

Разом загальний прибуток на Серпень 1985 .... $1,608,887.08

ВИДАТКИ ЗА СЕРПЕНЬ 1985

Виплати членам:
- Грошові звороти $52,816.72
- За дозрілі вивінувальні грамоти 70,884.00
- Посмертні допомоги 42,700.00
- Відсотки від посмертних допомог 263.75
- Вкладки за дітей, яких родичі померли 143.05
- Премії за реасикурацію 351.56
- Допомога з Фонду Братського 2,250
- Стипендії 2,900.00

Разом $172,309.08

Видатки:
- Союзівки $146,658.11
- Книгарні і друкарні 77,809.85

„СВОБОДА" за орган 55,000.00

Організаційні видатки:
- Оголошення $635.77
- Лікарські бадання нових членів 273.65
- Кошти подорожей обласних організаторів 180.10й
- Кошти Відділових приборів 1,475.00
- Кошти обласних засідань 50.00

Разом $2,614.52

Платні, забезпечення і податки:
- Платня головних урядовців $13,321.67
- Платня працівників 39,164.78
- Премії за шпитальне забезпечення працівників 9,828.23
- Премії за групове забезпечення працівників 8,732.97
- Премії за забезпечення працівників від випадку 8,903.00
- Федеральні і стейтові податки та соціяльне забезпечення працівників 13,972.48

Разом $93,923.13

Загальні адміністративні видатки:
- Кошти актюарія і статистики $750.00
- Книжки і друки 960.00
- Меблі і машини 39,466.36
- Загальні канцелярійні видатки 669.72
- Оплати до асекураційних урядів 25.00
- Кошти канадської канцелярії 125.00
- Поштові оплати 982.29
- Кошти друків і приборів 1,746.01
- Обслуга машин 1,411.39
- Кошти телефону 1,357.95
- Загальні кошти подорожей 3,370.16

Разом $50,863.88

Різні видатки:
- Спортова акція $100.00
- Видатки з фонду оборони укр. спадщини .... [illegible]
- Податки від заморгеджованих реальностей 3,332.41
- Відсотки від закуплених бондів 16,552.34
- Пожертви 4,850.00

Разом $32,752.91

Інвестиції:
- Закуплено бодни $1,146,795.50
- Уділено гіпотечні позички 100,000.00
- Закуплено уділи 2,538.31
- Уділено позички на підклад грамот 13,385.24

Разом $1,262,719.05

Видатки за серпень 1985 .... $1,894,650.53

БАЛЯНС

СТАН ЧИННИЙ:		СТАН ДОВЖНИЙ	
		Фонди:	
Готівка	$412,020.07		
Бонди	39,380,350.54	Забезпеченевий	$51,265,873.52
Уділи	608,684.23		
Гіпотечні позички	3,268,252.09	Акцидентовий	1,389,373.85
Позички на грамоти	821,986.37	Братські	166,970.32
Реальності	722,110.06	Сирітський	327,036.63
Друкарські і електричні машини	209,613.22	Захисту	176,361.35
Позички для Корпорації Дому УНС	8,000,000.00	Наглої потреби	97,400.91
Разом	**$53,423,016.58**	**Разом**	**$53,423,016.58**

УЛЯНА ДЯЧУК
головний касир

МОВА ПРО МОВУ

СТОРІНКИ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ПРО УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Так, вона залізна, наше слово—криця
Гучнодзвонна мідь.
Над життя і згубу у космічнім віці
Вічністю бринить.

Та коли покличе й блискавкою блисне
В сяйві корогов,
Пам'ятайте серцем: наша мова—пісня,
І в словах—любов.

Леонід Кисельов,
„Перші акорди" (1968)

VII РІК ВИДАННЯ ЛИСТОПАД 1985 РІК 1 (19)

ВІД РЕДКОЛЕГІЇ *

Подихи весняних вітрів принесли не тільки оновлення в світі природи, але й деяке оживлення на нашому мовному фронті. Про мовно-правописні справи цього року заговорили деякі провідники наших культурно-наукових та громадських організацій: Секретаріят СКВУ, Управа НТШ в Канаді, та провід Філологічної Секції НТШ в Америці. Хоч на сторінках „Мова про мову" впродовж п'ятьох років ми постійно писали про необхідність хоч часткової нормалізації мовно-правописних питань в діяспорі, то поштовхом, що врешті розворушив зацікавлення провідників згаданих установ цією справою, був заклик С. Караванського, відомого письменника й журналіста, колишнього довголітнього в'язня совєтських тюрем та концтаборів.

Радіючи, що цей заклик мав таку переконливу силу, наведемо тут деякі його думки (у скороченні). С. Караванський стверджує, що окупанти України, маючи на увазі знищення нашої культури, свої удари спрямовують передовсім проти мови. Він гостро критикує сучасний совєтський правопис, „який є знущанням з української мови, бо в ньому спотворили українську самобутню лексику та перекрутили написання ряду слів та імен."

Критикує С. Караванський теж і те, що в Вільному світі „деякі мовознавці та окремі наукові установи запроваджують у практику окупантську граматику й правопис. До них приєднується ряд редакторів, які „запозичують" із спотвореного правопису якусь певну частину". С. Караванський звертається із закликом до культурних та наукових організацій, щоб напередодні 1000-ліття хрещення України скликати конференцію, завданням якої було б „виробити якщо не український правопис, так принаймні рекомендації для розв'язання мовних проблем".

Погоджуючись у принципі з думками С. Караванського, уважаємо, що нашій діяспорі потрібний не якийсь новий науковий правопис, а радше усучаснення й доповнення Харківського правопису 1928—29 років. Це був соборний правопис, випрацьований з участю найвизначніших тодішних мовознавців і схвалений науковими установами по обох боках Збруча.

У такому усучаснюванні та доповнюванні Харківського правопису слід брати до уваги дві модифікації цього правопису. Перша з них це сучасний правопис підсовєтської України, який попри всі свої неґативи (в основному насильне наближення до російського) має й позитиви, відбиваючи в деякій мірі незалежний розвиток української мови заблизько 50 років від Харківської правописної конференції. Друга модифікація—давніша, але вільна від асиміляційного тиску—це правопис, ужитий в **Правописному словнику** *за редакцією О. Панейка (та В. Сімовича), що вийшов у Львові 1941 р. (на базі словника О. Ізюмова).*

Трудність такої праці над усталенням правопису діяспори полягає в тому, що між еміграційними філологами немає досі однозгідности як далеко реформа Харківського правопису мала б піти. З другого боку немає, здається, в Вільному світі ні одного філолога, що вживав би рекомендації Голоскевичевого словника без будь-яких виправлень. Для серйозної праці над поліпшенням і нормалізацією правопису потрібно дослідити та порівняти три згадані відміни правопису, науково опрацювати ті окремі правописні проблеми, щодо яких між правописами наявні розбіжності та виготовити конкретний обґрунтований проєкт потрібних модифікацій і доповнень Харківського правопису. Ці теми повинні б стати предметом відповідних наукових конференцій. Тому приємно нам поділитися з читачами вісткою, що Філологічна секція НТШ має в пляні ще цього року скликати конференцію, присвячену правописним проблемам. Маємо також надію, що конференція із питань української мови, яку на наступний рік плянує Український дослідчо-науковий центр Іллінойського Університету, віддасть належне місце пекучій потребі розгляду правописної проблематики.

*** З причин, незалежних від Редколеґії, цей випуск сторінки „МПМ" друкується з дуже великим спізненням.**

МОВА — ЦЕ СКАРБНИЦЯ НАРОДУ,

ВТРАТА МОВИ — РІВНОЗНАЧНЕ

ВТРАТІ СВОЄЇ НАЦІОНАЛЬНОСТИ.

Михайло Пежанський

ЩЕ РАЗ НА ТЕМУ МАЙБУТНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ПОСЕЛЕННЯХ

(Contra spem spero)

Вміщуємо актуальні міркування сеньйора нашої громадської, культурної та виховної праці інж. М. Пежанського. Вісімдесятиріччя його життя ми відзначили декілька років тому. („МПМ" ч. 10, **Свобода** *з 20. X. 1981).*
Ред.

У травні минулого року д-р О. Воловина прочитав на форумі НТШ в Ню Йорку цікаву й вартісну доповідь. Її тема „Мовна асиміляція серед українців: сучасний стан і вигляди на майбутнє" дає чимало матеріялу для серйозного розміркування та стурбованости.

Доповідь основується на матеріялах із двох урядових переписів населення у ЗСА: у 1970 та 1980 роках. Доповідач дуже вміло вибрав із комп'юторських стрічок такі дані, що характеризують сучасний стан української мови у ЗСА та зробив спробу прогнози на наступних 40 років.

Ця праця певно буде публікована; годі її тут переповідати. Нав'яжу тут тільки до кінцевої її частини, де на основі деяких припущень та здогадів доповідач поставив прогнозу (щойно перепис 1990 р. дасть змогу поставити більш конкретну проєкцію на майбутнє української мови): За переписом 1980 р. 730.000 осіб добровільно заявило своє українське походження („чисте" або „мішане"). Із них тільки 17% (яких 123.000) говорять сьогодні українською мовою; це у більшості старші люди. Людей віком 35 р. і молодших, що говорять тепер українською мовою,—є тільки 30%. За 40 років імовірно буде тих молодших на половину менше, себто яких 15%, старших буде значно більше. У висліді цифрових прикладів д-р Воловина передбачає, що за 40 років (2020 р.) 40.000 осіб буде говорити українською мовою у цілих ЗСА. Із числа тих 40.000 осіб, дітей віком 10 до 15 років, що їхні батьки сьогодні говорять українською мовою, за 40 років може бути у ЗСА 900. Д-р Воловина зазначив, що це дає багато до думання тим, що плянують працю молодечих організацій, як Пласт, та українознавчих шкіл.

Про стан української мови в Україні було б зайвим повторяти. Вистачить прочитати статтю Раїси Мороз у **Новому Шляху** (Торонто, 26.У.1984, с. 21).

Приглядаючись довший час до „життя" наших товариств, професійних та загальногромадських, спостерігаємо дивні явища. (Не хочу наводити тут назв та імен). Наприклад, в одній українській культурній установі, одна особа, що є членом пластового сеньйорату, заявляє, що ця установа повинна перейти у своїй праці вповні на англійську мову. Думаю, що це передчасна і завелика „капітуляція".

Нема сумніву, що нам треба вживати англійську та інші мови, щоб пропагувати правду про Україну, щоб відвойовувати наші права тощо. Але у внутрішньому житті українських товариств ми мусимо таки вживати українську мову, допускаючи також інші мови настільки, щоб задовольнити потреби тих кіл української громади, що з тих чи інших причин, мають труднощі думати та говорити українською мовою. Таких членів нашої спільноти нам не вільно відкидати. Навпаки, треба давати їм помічну руку та створити для них належне місце в наших організаціях.

Мова не є єдиною, а з часом на поселеннях може перестати бути ознакою української самосвідомости. Одночасно спостерігаємо, як багато „наших" людей, відчужених уже людей, (мистців, професіоналістів і т. п.) повертаються до нас під впливом атрактивности „нашого" життя та зову крови.

Підкреслюю тут цю приналежність української культури, українського церковного обряду, звичаїв. На жаль спостерігаємо також і протилежний „рух". Для прикладу, одна чільна наша особистість 30 років тому промовляла до української молоді підчас маніфестаційного здвигу незлою українською мовою. Сьогодні такого не робить, хоч наша громада дала йому добру посаду.

Хочу чи не хочу, мушу здавати собі справи з того, що моє покоління (народжене на початку цього століття, уже „відійшло", а наступне також відходить може передчасно. Тепер же довкілля, обставини життя й „нашого" співжиття дуже змінилось. Завдячую Всевишньому, що можу спостерігати й попереджувати чотири покоління одночасно. Вживаю вислову „осуджу-

(Закінчення на стор. 4)

ЮВІЛЕЙ ПРОФ. МАРІЇ ОВЧАРЕНКО

Приготовляючи цей випуск „МПМ" під час тимчасової відсутности головного редактора сторінки проф. М. Овчаренко, члени редакційної колеґії та співробітники видання рішили використати цю нагоду на те, щоб вшанувати (хоч з опізненням) 75-у річницю її працелюбного життя окремою статтею. Біографічні дані та інформації про наукові праці Ювілятки підготовив для статті проф. Василь Лев, голова Філологічної секції НТШ, у якій Ювілятка є дійсним членом.

Марія Овчаренко під час своїх студій

Марія Пшепюрська-Овчаренко народилася 19-го червня 1909 р. в селі Тарнавка Переворського повіту в Галичині, в родині священика о. Андрія Пшепюрського, (згодом капеляна Українських Січових Стрільців). Закінчивши українську жіночу гімназію в Перемишлі 1928 року, вона студіювала слов'янську філологію у професорів Богдана Лепкого та Івана Зілинського на філологічному факультеті Краківського університету. Тут здобула ступінь маґістра, написавши працю про надсянський говір, в якій точно визначила його особливості та межі поширення. Ступінь доктора філософії здобула Ювілятка в 1945 р. у Карловому Університеті в Празі.

Від 1934 р. до вибуху Другої світової війни Марія Пшепюрська працювала як учителька української мови (в українській жіночій гімназії в Перемишлі), а згодом української і польської мов (в українській державній школі ім. М. Шашкевича у Львові). Після приходу совєтської влади Ювілятка почала викладати українську мову в Педагогічному Інституті, а також була науковим робітником Академії Наук УРСР, працюючи над матеріялами до польсько-українського словника. Крім цієї праці, що велася колективом, М. Пшепюрська опрацьовувала індивідуальну тему українських говірок на схід від Сяну.

Покинувши остаточно рідну землю, Ювілятка в 1943-45 рр. працювала в українській гімназії в Моджанах у Чехії, а наступних чотири роки викладала українську мову і літературу в таборових гімназіях Фюссену та Міттенвальду в Німеччині. У цьому часі вона одружилася з професором біології Д. Овчаренком та з часом переїхала з ним до ЗСА. Тут у Чікаґо родинне щастя молодого подружжя, на жаль, скоро обірвалося із смертю проф. Овчаренка. Хоч Ювілятка дуже важко пережила цю болючу втрату, її глибока релігійність та наполеглива науково-педагогічна праця допомогли її зберегти духовну рівновагу (У Чікаґо вона протягом кількох років учила у школі ім. св. о. Миколая).

Від 1961 р. Марія Овчаренко займає пост звичайного професора у кількох американських університетах: Вестерн Стейт Коледж Колорадо, Тулейн Університет у Луїзіяні, Істерн Іллінойс Університеті. У цьому університеті вона викладала аж до свого пенсійного віку. Але й тепер влітку вона продовжує свою педагогічну працю в Українському Католицькому Університеті в Римі, де викладає українську мову і літературу.

Наша Ювілятка є дійсним членом НТШ, а також кількох американських організацій викладачів високих шкіл, між ними Дельта Каппа Гамма—міжнародної почесної організації жінок-педагогів.

З численних наукових праць проф. Овчаренко ми вже згадували її працю про надсянський говір. Вона появилася друком 1938 р. як видання Українського Наукового Інституту в Варшаві. З інших важливіших праць і статтей Ювелятки назвемо англомовну працю про видатного нашого лінґвіста Івана Зілинського (**Славонік Ревю,** Лондон, 1952), наукові статті друковані у **Записках НТШ:** „На надсянсько-бойківському мовному пограниччі" (1954), „Сергій Єфремов як історик" (1962); у виданнях УВАН-у: „Наголос Франкової поезії (**Аналн,** 1961), „Гоголь і Осьмачка (Вінніпеґ, 1969). Декілька статтей з літератури, надрукованих у журналі **Овид**, стосуються творчости Юрія Клена, І. Багряного та лавреаток Франківського літературного фонду (1957-59 рр.) У збірнику на пошану проф. В. Янева вміщено статтю М. Овчаренко „Духова криза П. Тичини". У 1962 р. Ювілятка зредаґувала окремий том **Записок НТШ,** присвячений працям

(Закінчення на стор. 4)

А. Вовк

ОКОМ ПО ПРЕСІ

(Мовний порадник I)

Неправильні слова та вислови надруковано в лапках. Їхні рекомендовані відповідники ВЕЛИКИМ ЛІТЕРАМИ Пояснення вжитих скорочень подано перед списком ч. I у випуску МПМ 3 / 13 / (Свобода, 20. X. 1982)

СПИСОК ч. 6

„безкорисна праця" (без особистої користи) БЕЗКОРИСЛИВА ПРАЦЯ
„бойовитість" БОЄЗДАТНІСТЬ
„борба" (рос.) БОРОТЬБА
„броневик" ПАНЦЕРНИК
„валова продукція" ГУРТОВА ПРОДУКЦІЯ
„вибиватися" ВИСУВАТИСЯ НА ПЕРЕД, НА ПЕРШЕ МІСЦЕ
„вистерігатися" ОСТЕРІГАТИСЯ, БЕРЕГТИСЯ
„віджидлення" (з поль.) ХАРЧУВАННЯ
„власне" (з поль.) ЯКРАЗ, САМЕ
„датчик" (з рос.) ДАВАЧ
„доконати щось" ДОВЕРШИТИ ЧОГОСЬ
„завіщання" (з рос.) ЗАПОВІТ, ТЕСТАМЕНТ
„залучати" (з поль.) ДОДАВАТИ (до листа тощо).
„засадничий" (з поль.) ГОЛОВНИЙ, ОСНОВНИЙ, ПРИНЦИПОВИЙ, ПРИНЦИПІЯЛЬНИЙ
„затьміння" (сонця) ЗАТЕМНЕННЯ, ЗАТЬМАРЕННЯ
„заслухувати", „заслухати" (каль. рос.) ВИСЛУХУВАТИ, ВИСЛУХАТИ
„зачитувати, зачитати" (каль. рос.) ПРОЧИТУВАТИ, ПРОЧИТАТИ (в голос)
„знаки наведення" ЛАПКИ
„істивний" ЇСТІВНИЙ
„кіновт аддресс" (анг.) НАСТАНОВНА ДОПОВІДЬ (або ПРОМОВА), ВСТУПНА ДОПОВІДЬ
„компютор" КОМП'ЮТЕР
„кромі" КРІМ, ОКРІМ
„кружок" (група осіб) КОЛО, ГУРТОК
„мислимий" (з рос.) ГАДАНИЙ, УЯВНИЙ, МОЖЛИВИЙ, ІМОВІРНИЙ
„мишʼяк" (з рос.) АРСЕН
„невиста(р)чаючий (з поль.) НЕДОСТАТНІЙ
„обняти становище" (з поль.) ПРИЙНЯТИ ПОСТ
„опечалений" (з рос.) ЗАСМУЧЕНИЙ
„осторожний" ОБЕРЕЖНИЙ
„осудити"(кого чим) ВИЗНАТИ
„постепенно" (з рос.) ПОСТУПОВО, СТУПНЕВО
„почитний" (журнал тощо) ПОПУЛЯРНИЙ
„прилога" (рос.) ДОДАТОК
„прикладати" (до листа) (з рос.) ДАДАВАТИ
„ревідувати" РЕВІЗУВАТИ
„рей водити" ВЕРХОВОДИТИ
„противенство" (з поль.) ПРОТИЛЕЖНІСТЬ
„ризико" РИСК, РИЗИК
„стержень" (технічне і переносне знач.) СТРИЖЕНЬ
„сторонничість" (з поль.) НЕБЕЗСТОРОННІСТЬ
„студії едукації" СТУДІЇ ПЕДАГОГІКИ
„тому назад" (напр. „рік тому назад" (з рос.) ТОМУ (рік тому), ПЕРЕД (перед роком)
„торонтонський" (від Торонто) ТОРОНТСЬКИЙ
„транспарент" ТРАНСПАРАНТ
„упростити, упрощати" СПРОСТИТИ, СПРОЩАТИ
„фундація будинку" (англ.) ФУНДАМЕНТ БУДИНКУ
„худощавий" (з рос.) ХУДОРЛЯВИЙ
„цілевий" (з поль.) ДОЦІЛЬНИЙ
„шопка" (несерйозна річ) КУМЕДІЯ
„шумиха" (з рос.) ГАЛАС
„якостевий продукт" ВИСОКОЯКІСНИЙ ПРОДУКТ
„янтар" БУРШТИН

Як перекласти анг. слово toast? **Воно, як відомо,** має два значення: 1) загнічена **скибка** хліба; 2) застільна промова та випиток за чиєсь здоров'я чи успіх якоїсь справи. В обох випадках можемо це анг. слово запозичити і для нашої мови, але українська форма є ТОСТ, а не „товст", як це дехто з українців пише. Похідні від цього запозичення є ТОСТМАЙСТЕР (а не „товстмайстер") і ТОСТЕР. Одначе, багато ліпше вживати українських відповідників, які є: для першого значення ГРІНКА, а для другого новотвір ЗАГНІЧУВАЧ. (Див. Н. Чапленко, *Українські назви з куховарства й харчування,* Нью-Йорк 1980).

Олекса Синявський

КОРОТКА ІСТОРІЯ «УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ»

(Передруковуємо із збірника **Культура українського слова,** *ч. I. Київ-Харків, 1931).*

За початковий документальний момент досить довгої й складної історії "Українського правопису" треба визнати постанову Ради Народніх Комісарів УСРР з 23 липня 1925 р.:

«1. Для розробки правил правопису української мови організувати при Наркомосі Державну Комісію під головуванням Наркома Освіти О. Шумського з таких осіб: Бутвина В., Ганцова В., Голоскевича Г., Грунського М., Єфремова С., Йогансена М., Калюжного Н., Касяненка Є., Кириченка С., Коряка В., Кримського А., Курилової (Курило) О., Пилипенка С., Попова О., Річицького А., Секунди Т., Синявського О., Скрипника М., Сокопянського І., Солодуба П., Сулими М., Тимченка Є., Хвильового М., Яворського М., Ялового М.

2. У своїй праці Комісія повинна виходити з сучасної літературної мови, що є синтезом основних народніх діялектів, прийнявши за основу "Найголовніші правила українського правопису Всеукраїнської Академії Наук", затверджені НКО УСРР 1921 року.

3. З метою привablення широких кіл наукових і літературних сил до участи у виробленні правил правопису української мови доручити Наркомосові скликати спеціяльну конференцію для обміркування виробленого Комісією проєкта правил правопису»

Таким чином, як бачимо, в цій постанові дано директиву як щодо напряму праці (синтеза), так і щодо методи праці (конференція). Цих ґрунтовних засад Державна правописна комісія трималася в усій своїй наступній праці, починаючи від організаційної наради, скликаної Народнім Комісаріятом Освіти вже 1 серпня того ж 1925 року в Харкові. На цій нараді взяло участь понад половину членів Комісії: Бутвин В., Ганцов В., Голоскевич Г., Єфремов С., Йогансен М., Калюжний Н., Касяненко Є., Попів О., Річицький А., Секунда Т., Синявський О., Солодуб П., Шумський О., Яловий М. Заслухавши інформацію О. Шумського про завдання Комісії та доповідь О. Синявського про плян праці й обміркувавши питання всебічно, Комісія на цій нараді одностайно визнала, що перед нею стоїть питання ширше за впорядкування самого правопису в вузькому значінні слова, що їй належить упорядкувати літературну українську мову й щодо морфології тощо, оскільки ця мова в несприятливих умовах дореволюційного існування не могла набути належної одноманітности й сталости, так потрібних для органу державних і громадських установ, школи й науки. Та хоч перед Комісією питання нормалізації літературної української мови стало на весь свій зріст, кінець-кінцем їй довелося відібрати тільки найважніше з обсягу нормалізації мови, обмежившися головним чином на зоровій (писаній) формі окремих слів і їх рядів і відмовившися від систематичної нормалізації таких боків літературної мови, як ортоепія, наголос, не кажучи вже за синтаксу чи словотвір. Щодо наголосу, то вирішено подати його лише на прикладах до різних правописно-морфологічних правил, при чім у випадках непевности, неусталености його на тому чи іншому слові зовсім не подавати, а в випадках рівнобіжности двох наголосів в тому самому слові — подавати обидва.* Елементи ж ортоепії довелося зрідка вносити головним чином у зв'язку з правописними питаннями і тільки в найважніших випадках і принагідно, чимало ж ортоепічних питань, як іще дуже непевних у самій мові і не висвітлених теоретично, і зовсім не зачеплено, як напр., про вимову зубних (*н, д, т*) перед *і* в чужих словах тощо.

Зате довелося внести в плян праці Комісії дещо й дальше від нормалізації літературної мови, але важне саме для тієї нормалізації й взагалі для піднесення й поширення літературної мови. Таким чином Комісія з першої своєї організаційної наради обмежила завдання нормалізувати літературну мову найпотрібнішим з утилітарного погляду, а також найменш сумнівним щодо його обов'язковости. Намічено поперше встановити український альфабет, подруге подати правила правопису слів у частині кореня, наростків і приростків (фонетика), потретє визначити закінчення відмінюваних слів (морфологія), почетверте встановити правопис чужих слів, поп'яте — власних імен, пошосте унормувати пунктуацію, посьоме встановити хоча б шкільну (елементарну) граматичну термінологію і, нарешті, повосьме додати ортографічний словничок. Тоді ж положено на окремих членів Комісії підготувати проєкти на кожний із цих розділів і переглянути їх в спеціяльно складених підкомісіях, куди ухвалено кооптувати нових членів: Вікула С., Волошина Г., Гладкого М., Дем'янчука В., Калиновича М., Ніковського А., Німчинова К. Пізніше по підкомісіях кооптовано ще Булаховського Л., Наконечного М., Ткаченка Б. На цій же організаційній нараді винесено побажання запросити до Комісії репрезентантів Західньої України: акад. В. Гнатюка, д-ра В. Сімовича, акад. Ст. Смаль-Стоцького.

Там же обібрана президія Комісії в складі О. Шумського, П. Солодуба, А. Кримського й О. Синявського мала координувати працю підкомісій і керувати справою взагалі. За секретаря в Комісії й президії був призначений від НКО П. Дятлів.

Ухвалений на тій організаційній нараді плян праці і обсяг її в основному залишилися непорушними до остаточного закінчення. Від одного тільки довелося Комісії далі відступитися, це від первісного наміру подавати до окремих правил правопису "стисле наукове пояснення для свідомого засвоєння їх". У процесі праці показалося, що, здійснюючи цей намір, часто довелося б подавати не "стисле" наукове обґрунтування, а тільки широке, на чому практичний характер книги дуже б стратив. Отже, такі пояснення брано на увагу лише в процесі наступної праці і тільки винятково залишано для тексту книги.

Перший пленум Комісії (після організаційної наради) відбувся в Харкові з 11 до 21 листопада 1925 року. Брало участь у нарадах понад 20 членів Комісії (з кооптованими).* На цих нарадах докладно розглянено проєкти: В. Ганцова *Правопис невідмінюваної частини слова*, О. Синявського *Закінчення відмінюваних слів* та *Пунктуацію*, О. Курилової *Правопис чужих слів*, М. Сулими й М. Наконечного *Власні ймення* та скомпоновану з кількох проєктів *Граматичну термінологію*. Усі ці проєкти зазнавали чималих змін, поправок, додатків, особливо ж останні 3, як найменш усталені в практиці і найбільше дискусійні.

Працею Комісії в її тих чи інших ухвалах керувало ясно усвідомлене завдання — у н о р м у в а т и мову і правопис і с п р о с т и т и останній на базі т р а д и ц і ї й п р и р о д и у к р а ї н с ь к о ї м о в и. Але намагаючися лише точно формулювати правила правопису й мови з метою усувати в літературній мові зайву розбіжність, як наслідок боротьби різних діялектів, впливів, звичок і уподобань, Комісія мусила зважати на весь дотеперішній процес творення нашої літературної мови і не порушувати міжговіркового характеру її на догоду самій бажаній одноцільності й послідовності. Малося розв'язати дуже трудну проблему — поєднати супротилежні змагання в мові: доосередні й відосередні. Доосереднє змагання, прагнення єдиної літературної мови й правопису виявлялося на протязі всієї історії української мови нової доби і стало імперативним в останні часи, коли державно-суспільна функція мови настирливо вимагала від неї певної єдности, одноманітности, сталости. Алеж і відосередні змагання не менше властиві й законні в українській мові, бо хто ж зважиться заперечувати, що хоч і південно-східня (краще новоукраїнська) стихія лежить в основі сьогочасної літературної української мови, та остаточно формувалася й формується вона силами й засобами майже всієї етнографічної України, всмоктуючи поживні соки різних діялектів, і то не тільки з лексики. Тож треба було знайти розумний і доцільний компроміс, тобто уніфікувати мову так, щоб вона не відбігала народньої мови принаймні в її найголовніших діялектах, щоб вона була якнайближча до якнайбільшої маси народньої мови, а до всього того, щоб у її правописі і структурі без крайньої потреби не була порушена усталена традиція. Звичайно, не можна було забувати й за другий бік природи української мови — її історію, і ця остання не раз ставала в великій пригоді при вирішуванні найтяжчих питань мови й правопису. Але все ж треба зауважити, серед мотивів до того чи іншого вирішення завсіди щонайбільше важили й переважували утилітарні мотиви, зокрема й мотиви педагогічні.

Численний склад Комісії хоч іще й без належної репрезентації Західньої України значною мірою відповідав надзвичайно складному питанню: тут були люди з різних місцевостей України, з різними правописно-мовними поглядами й звичками, отже й дискусій при першому перегляді досить великого матеріялу було дуже багато. Майже не було такого уступу в рефератах, де б не спинялися й не висвітлювали питання з різних, часто з супротилежних поглядів. Ці дискусії були вельми корисні для справи, бо поперше дали всім можливість усебічно глянути на неї, а подруге показали, кому треба було, що для радикальних якихось змін у дотеперішній літературній мові й правописі немає ґрунту, що треба тільки докінчити й оформити понадстолітній процес творення нової літературної мови й правопису в межах завдання Комісії. Тут варто згадати одну подробицю. На самому початку праці Комісії підкомісії було доручено переглянути й зреферувати справу з альфабетом. Ця підкомісія, визнавши несвоєчасність радикальної реформи в альфабеті, напр., переходу на латинку, зважилася все ж запропонувати невелику зміну в дотеперішній альфабет — викинути літеру щ як зовсім зайву. Комісія це й прийняла до відома, але [illegible] самі ініціатори

Передрук із збірника: *Культура українського слова.* Збірник I, за редакцією Олекси Синявського (Харків—Київ: Державне видавництво "Література і мистецтво", 1931, стор. 93-112). Редакція вважає корисним передрукувати цю статтю, оскільки оригінал сьогодні майже зовсім не приступний.

* Проте у надрукованій книзі на власних українських і неукраїнських назвах наголоси часто не подані навіть і в випадках їх безсумнівности, і зовсім не подані на прикладах у розділі "Пунктуація".

* Бутвин В., Вікул С., Ганцов В., Гладкий М., Голоскевич Г., Дем'янчук В., Єфремов С., Йогансен М., Коряк В., Кримський А., Наконечний М., Німчинов К., Пилипенко С., Попів О., Річицький А., Синявський О., Соколянський І., Солодуб П., Сулима М., Ткаченко Б., Яловий М.

Анатоль Вовк

ВЛАСНЕ УКРАЇНСЬКІ СЛОВА

Українська мова, як член слов'янської родини мов, має чимало спільного з іншими мовами цієї родини, а зокрема з мовами наших сусідів—поляків, білорусів, росіян. Ці чотири мови мають багато подібних, а то й тотожних слів, що походять із праслов'янської мови чи із ще глибшої давнини

Спільне пограниччя, а теж історичні умовини спричинили, що в східній та центральній Україні вживають ральній Україні вживають більше слів спільних з російсь хідноукраїнських землях знайдемо більше слів спільних українській і польській мовам. Очевидно, велика більшість таких слів спільних нам і сусідам—правильні і літературні. Незначна меншість, це місцеві слова або зайві росіянізми і полонізми, яких слід остерігатися. Про них мова майже в кожному випуску нашої сторінки „МПМ“.

Досі не писали ми, одначе, про слова притаманні тільки українській мові, цебто такі, що не мають подібних ні в польській, ні в російській, ні в білоруській мовах. Цю групу слів називаємо ВЛАСНЕ УКРАЇНСЬКІ СЛОВА. Саме ці специфічно українські слова—її багатство, краса й вияв її незалежного духу. На жаль, ці питомо українські слова не мають належного поширення ні в батьківщині, ні між українцями в розсіянні.

Життєві обставини останніх десятиріч склалися так, що багато українців не могли вчитися в рідних школах або не мали учителів, які б українську мову глибоко знали. Тому українцям—вихідцям із польської займанщини легше користуватися словами, що спільні з польською мовою, а вихідцям з УССР легше вживати слова тотожні з російськими чи до них подібні. На нашій рідній землі деякі питомо українські слова сьогодні під атакою русифікаторів. У підсовєтських словниках такі слова визначені як „місцеві“, „застарілі чи принаймні „розмовні“, тобто—неповноцінні. У підсовєтських перекладних словниках власне українські слова бувають часто пропущені.

У такій ситуації немає, мабуть, сумніву, що вивчання, засвоювання та поширювання власне українських слів є нашим обов'язком, важливою частиною плекання мовної культури. Тому в цьому та дальших випусках сторінки міститемо вибірки таких слів. Щоб показати їх специфічність, даємо поруч їхні польські та російські відповідники, а подекуди також синоніми. (Ті українські синоніми, що надруковані великими літерами, є також власне українськими словами.)

Умовні скорочення:
зах.— західноукраїнське;
місц. —місцеве;
поль.—польське
рос. —російське;
син. —синонім/и/.

Вибірка ч. 1

АБЕТКА
син. азбука, альфабет, алфавит
рос. азбука
поль. abecadło

БАГАТТЯ
син. ВАТРА, вогнище
рос. костер, огонь
поль. ognisko

БАЖАТИ
син. зичити
рос. желать
поль życzyć

БАЗІКА, БАЗІКАЛО
рос. пустомеля, болтун
поль. gaduła

БАЙДИКУВАТИ
син. ледарювати
рос. бездельничать
поль. leniuchować

БАЙДУЖНИЙ, БАЙДУЖИЙ
рос. равнодушний, безразличний
поль. oboetny

БАЛАКАТИ
син. ГОМОНІТИ
рос. разговаривать
поль. gawędzic

БАНЯ
рос. купол, луковица
поль. kopuła

БАРАБОЛЯ
син. картопля
рос. картофель, картошка
поль. kartofle

БАРИТИСЯ
рос. медлить, мешкать
поль. zwlekać

БАТЬКІВЩИНА
син. вітчизна
рос. ролина, отечество
поль. ojczyzna

БАТЬКО
рос. отец
поль. ojciec

БАЧИТИ
рос. видеть
поль. widzieć

БАШТАН
рос. бахча

БГАТИ
син. м'яти, жужмити
рос. мять, комкать
поль. zmiąć, zgnieść

БЕЗГЛУЗДИЙ
рос. безтолковий
поль. bezsensowny

БЕЗЛІЧ
рос. масса, множество
поль. masa

БЕНТЕЖИТИ
рос. волновать; смущать
поль. peszyc

БЕРЕЗЕНЬ
рос. март
поль. marzec

БЕШКЕТ
рос. безчинство, скандал
поль. awantura

БЕШКЕТУВАТИ
рос: безчинствовать, скандалить
поль. awanturowac sie

БИЛЬЦЕ
рос. перила
поль. porecz

БЛИМАТИ
рос. мигать, сверкать
поль. migac

БІЛЬШАТИ
рос. увеличиваться
поль. powiększac się

БЛОЩИЦЯ
рос. клоп
поль. pluskwa

БОВКАТИ (говорити, не подумавши)
рос. брякать
поль. paplac

БАЗАРИНКА
син. хабар
рос. взятка
поль. łapówka

БОДНЯ
рос. кадка
поль. kadź

БОЖЕВІЛЛЯ
рос. сумашедство, безумство
поль. wariacja

БОЖЕВІЛЬНЯ
рос. сумасшедший дом
поль. dom wariatów

БОРГ
рос. долг
поль. dług

БОРЖНИК
рос. должник
поль. dłużnik

БОРЛАК (розм.)
син. Адамове яблуко, горлянковий випин
рос. кадик
поль. jabłko adamowe

БОРОШНО
син. мука
рос. мука
поль. mąka

БОРСАТИСЯ
рос. барахтаться, метаться
поль. szamotać się

БОЯГУЗ
син. СТРАХОПОЛОХ
рос. трус
поль. tchórz.

БРЕХАТИ
рос. лгать, врать
поль. kłamać

БРИЖІ
рос. зыбь, рябь, морщины
поль. zmaszczki

БРИЛЬ
син. (солом'яний) капелюх
рос. (соломенная) шляпа
поль. kapelusz (słomiany

БРИНІТИ
рос. звучать, звенеть
поль. brzmieć

БРОСТЬ
син. БРУНЬКИ
рос. почки
поль. raczki

БРУНАТНИЙ
рос. коричневый
поль. brazowy

БРУНЬКА
рос. почка
поль. pączek

БАЛЯНДРАСИ (розм)
рос. балагурство
поль. paplanina

БУВАЛЬЩИНА
рос. быль
поль. stare dzieje

БУДЕНЩИНА
рос. обыденщина
поль. codzienność

БУДЬ-ЯКИЙ
рос. какой-небудь
поль. jaki bądź

БУЗОК
рос. сирень
поль. bez

БУЗЬКО
син. бусол, лелека, чорногуз
рос. аист
поль. bocian

БУЛЬБАШКА, БУЛЬКА
рос. пузырь, пузырек
поль. bańka

БУНДЮЧНИЙ
рос. напыщенный, пышный
поль. napuszony

БУРУЛЬКА
рос. сосулька
поль. sopel

БУРЦІ
рос. бакенбарды, бакены
поль. bokobrody

БУСОЛ див. БУЗЬКО

БУЧНИЙ
рос. пышный, шумный
поль. huczny

БЕЗМЕЖНИЙ
рос. безпредельный
поль. bezgranicny

ВАГІВНИЦЯ
син. ТЕРЕЗИ, вага
рос. весы, вага
поль. waga

ВАГІТНА (жінка)
рос. беременная
поль. w ciąży, brzemiena

ВАГІТНІТИ
рос. беременеть
поль. zachodzic w ciążę

ВАГОВІЗ
рос. грузовик
поль. ciężarówka

ВАЖІЛЬ
рос. рычаг
поль. dźwignia, lewar

ВАЖОК, (мн. ВАЖКИ)
рос. разновесок, гирька
поль. ciężarek

ВАЛЬНИЦЯ
рос. подшипник
поль. łożysko

ВАНТАЖНИЙ
рос. грузовой
поль. ciężarowy

ВАТРА (зах.)
рос. камин, очаг
поль. kominek

Виправлення важливих помилок у „МПМ" ч. 2 (18)

Скорочення: ш.—шпальта, р.—рядок, зг.—згори, зн.—знизу.
Правильні написання такі:

Стор. 1.
Від редакційної...
ш. 1. р. 1 зг. КОЛЕҐІЇ
ш. 1 р. 21 зг. та Олексу Тихого
ш. 11 р. 1 зн. коли потреба

ш. 5 один документ...
ш. 1 р. 7 зг. совєтської
ш. 1. р. 17 зг. нищівний
ш. 2 р. 11 зн. по-справжньому
ш. 1 р. 11 зн. скреслити +

Мова наших будків
ш. 1 р. 27 зг. працівників пера
ш. 2. р. 5 зг. „зельцер"

У підсовєтській...
ш. 1 р. 2 зг. небезпечне
Стор. 2

Ще один документ...
ш. 2 р. 37 зн. пропаґування
ш. 2. р. 28 зн. поковзнутися
ш. 2 р. 32-34 скреслити: „Обидві... до...з'їзду (повторення)

Про деякі...
ш. 1 р. 17 зн. логічно
„Жадний" чи „жадний"
ш. 2 р. 4-15 зн. Слово ЖАДНИЙ і ЖАДНИЙ
ш. 2 р. 8 зн. ЖАДНИЙ і ЖОДНИЙ
ш. 2 р. 4-5 зн. ЖОДНИЙ, але не ЖАДНИЙ
ш. 2 р. 11 зн. позитивних атрибутів

Глум над...
ш. 1. р. 4 зн. слова, (раніше він
ш. 2 р. 11 зн. українських мовлян, це тільки

Розмова з читачами

До Шановної Редакційної Колеґії „Мова про Мову"
Високоповажні Пані і Панове!

Знову дочекалися „Мови про Мову" ч. 2"—спасибі Вам! Ця вставка в „Свободу" береться до рук з почуттям сподіваної насолоди від рідкісної духовної поживи, розкиданої на двох сторінках різними авторами. Дуже приємно усвідомлювати, що питання мовної чистоти та охайности турбують чималу групу української інтеліґенції. „Мова про Мову".. це оаза серед пустелі мовного лінивства та недбальства. Приємно впиватися її культурно-творчими дарами, черпати з неціліющу поживу, якої так прагне зголодніла душа моволюба. За все це треба віддати велику честь і висловити щире признання редакторам-ентузіястам, які не дають цій оазі висохнути. Не можна не згадати з подякою і тих численних авторів-дописувачів, які своїми внесками свідчать, що доля нашої мови лежить глибоко їм на серці.

Це позитиви. Коли ж ходить про зауваження, чи неґативи, то не можна при цьому не згадати про продавця нерухомостей, який, будучи чесним з собою, сказав своїм клієнтам про плюси і мінуси пропонованого будинка.

—Спершу, про неґативне—будинок розміщений дуже близько до смітника,—вів продавець.

—А де ж позитивне?—домагалися клієнти.

—Будете завжди знати, звідки вітер віє,—поважно відповів продавець.

Я до цього часу міг добре розрізняти між „жадний" і „жодний". „Жодна людина не повинна потурати жадним грошоробам"—зміст цього речення ясний. Коли ж змішати „жадний" і „жодний", роблячи їх рівноцінними, як пропонує п. Вілан, тоді ясність змісту тратиться. Часом ми пробуємо втекти від росіянізмів і тим приносимо собі ще більшу шкоду. Наведу ще другий приклад.

Маю на увазі вживання деяких слів середнього роду в родовому, давальному та місцевому відмінках. Наприклад: наз. —„Промисловість", род.—„промисловости", дав.—„промисловості". Щоб втекти якнайдальше від підсовуваної москалями „промисловості" в род. відмінку, багато наших редакторів, застраховуючи себе від помилки, безвідповідально пишуть „промисловости" в давальному і місцевому відмінках. І це хворобливе явище так поширилось, що часом стає соромно за нашу безграмотність. Я не дивуватимусь, як за рік за два хтось почне видумувати українські еквіваленти до „російських" слів „нога", „рука", „голова" і їм подібних.

Було б дуже добре, якби наші вчені лінґвісти та організація, що займається вивченням нашої термінології знайшли між собою спільну мову і видали коротенькі правила нашого правопису, які стосуються найболючіших питань практичного слововжитку. Щож до питання русифікації, то треба завжди мати на увазі, що раніше були ми, а потім москалі, раніше був Київ, потім Москва—хай вони видумують собі, як назвати руку, чи ногу на відміну від українських термінів.

Буду дуже вдячний, якщо порушите справу видання хоч неперіодичного органу з мовознавства та подасте до відома скільки людей активно цікавляться цією важливою справою. Бажаю якнайкращих успіхів у новому 1985 році!

З глибокою пошаною до Вас
С. Лантух

Ювілей...

(Закінчення зі стор. 3)

про українських учених, знищених комуністичною Москвою.

Протягом багатьох років проф. М. Овчаренко уважно слідкує за станом і розвитком української мови як у підсовєтській Україні, так і на поселеннях. Її мрією було заснувати академічного рівня журнал, присвячений проблемам мови й літератури. Коли цього задуму не вдалося здійснити, Ювілятка погодилася стати головним редактором популярномовного видання, призначеного для широких кіл нашої громадськости.

Таким виданням стали Сторінки мовної культури МПМ, що його запроєктувала група ентузіястів під час III Конгресу СКВУ в Ню Йорку. Тільки ентузіязмові Ювілятки для цілей та ідеалів „МПМ" можна завдячувати те, що видання продовжується вже ось 6 років, не зважаючи на байдужність деяких наших мовознавців до справи популяризації мови та встановлення мовних і правописних норм для нашої діяспори. Вона не лише відповідальний редактор, але й автор великої частини матеріялів, вміщуваних у „МПМ".

Тож вітаємо щиро нашу Дорогу Ювілятку з її сімдесятп'ятиріччям, і бажаємо їй ще багато років прожити в доброму здоров'ї та силах до дальшої творчої праці.

ПАМ'ЯТАЙМО, НАША МОЛОДЬ —

НАША МАЙБУТНІСТЬ !

Ще раз...

(Закінчення зі стор. 3)

вати", бо вони, молоді, може не так діють, коли ходить про вживання української мови, як цього бажали б наші батьки. Це, мабуть, з причини чужого середовища, може недбалости батьків, географічного розпорошення, відсутности української школи і церкви, (або їхньої незадовільности). . Все таки ми є з ними та виправдуємо їхню поведінку. Проте не можемо виправдати середнього покоління, що дістало у спадщині все те, що потрібне їм було для втримання української самосвідомости з усіма зовнішними познаками. На жаль, частина середнього покоління передчасно капітулює.

Чи ми дали нашим молодим братам-сестрам, подругам-друзям усе те, що є потрібне, щоби вони шанували і добровільно цінили українську мову? Мабуть таки „ні"! В хаті? У школі? В організаціях? У церкві? Погляньмо: В хаті (дома), спостерігаючи своїх близьких і знайомих, можу сказати, що не всі якслід виконали завдання передати своїм нащадкам добру, гарну і дорогу нам мову.

Зрештою це є лиш т. зв. „хатня" мова, яка рідко і дуже неповно включає науково-технічну мову. В українознавчих школах: часто читаємо в пресі заклики та спостереження досвідчених вчителів старшого покоління. (Див. напр.:Фалина Любинецька: „Українське шкільництво у 80-их роках" Пластовий шлях, ч. І (70) 1984. Також: Ф. Любінецька „Збережімо українське середовище"—Свобода, 26, XI. 1983).

В організаціях: різно буває. Більше або менш обороняють і плекають українську мову. Щораз-то частіше лунають кличі-вимоги, щоб журнали вповні переставити на мови країн поселення. Автори добрих статтей на професійні теми все мають змогу друкувати їх у неукраїнських журналах. Не конче треба на те зуживати тяжко зібрані українські фонди. Для престижу „українства" треба лиш подавати, що автор є членом такого чи іншого українського товариства.

Зрештою існують вже вповні англомовні українські організації, професійні товариства. Це не перечить тому, щоб винятково вартісні праці видавати неукраїнською мовою, тим більше, що на перешкоді видавання наукових праць українською мовою стоїть ще незадовільна українська наукова термінологія. Це ж і є головним поштовхом до написання цієї моєї статті.

Церква сповняє своє завдання плекати українську мову з різним успіхом, залежно від персональних кваліфікацій духовників, та нераз зукраїнізованих чужинців та настанови вищих церковних чинників. Це доречі окрема тема. Гарною мовою проповідей можна насолоджуватись у церкві св. Юра в Ню Йорку, але молоді там не бачимо багато, хіба тільки на шкільних Богослужбах.

Молодечі організації, як наприклад, Пласт, поставили ясно й ригористично свої вимоги-приписи стосовно вживання української мови. Але сповнення цих вимог дає ще багато до бажання.

Велике й вдячне поле праці у користь української мови має наша преса, не тільки „своєю" мовою, але ще більше статтями на мовні теми, як наприклад сторінка „Мова про Мову" у Свободі. Добрі мовні редактори мають тут велике поле для корисної праці. Може зачасто стрічаємо у пресі статті на банальні теми. Їхнє місце можна б краще використати.

ДО ІСТОРІЇ „ХАРКІВСЬКОГО" ПРАВОПИСУ

Справа усталення єдиного рекомендованого правопису для українців у діяспорі пекуча, наболіла і—як досі виглядає—досить безнадійна. Нормалізація правопису в суспільстві, де немає єдиного наукового авторитету, справа куди складніша, як це декому видається. Все таки можна сказати, що велика більшість учених науковців та діячів культури у Вільному світі уважає, що вихідною базою для будь-якої реформи чи хочби тільки усучаснення й доповнення нашого правопису повинен бути наш правопис 1928-29 років, популярно знаний як „Харківський".

Проф. Ю. Шевельов, широко відомий і шанований у Вільному світі мовознавець, два роки тому висловив таку думку:

> **Могла б бути ще одна можливість—прийняти правопис, законодавчо запроваджений на Радянській Україні. Але він, як це знає кожна дитина, русифікаційний і розрахований на зміни в самій мові. І кожна його нова, дальша зміна приносить дальший крок до русифікації. Якщо ми сьогодні приймемо цей правопис, ми ніколи не зможемо спинитися. (Нові дні, липень—серпень 1983, стор. 6)**

Цікаво і повчально буде як для беззастережних захисників Харківського правопису, так і для прихильників його усучаснення дізнатися, в яких труднощах цей правопис поставав, скільку часу, дискусій, суперечок, голосувань, засідань і конференцій треба було, щоб його остаточно оформити. І що він справді соборний і компромісовий.

З цією думкою Редакційна Колеґія стрінок МПМ рішила вдруге передрукувати цінну працю проф. Олекси Синявського „Коротка історія „Українського правопису" про перебіг Харківської правописної конференції. (Вперше її передруковано в журналі „Сучасність", 1982, ч. 1—2.). Передрук починаємо в іншому місці цього випуску „МПМ".

скасування літери *щ* відмовилися від своєї пропозиції, побачивши, що нехтувати традицію навіть у такій дрібниці і недоцільно і небезпечно.

Розглянувши весь матеріял, наостанці Комісія вирішила передати його на редакцію обраній трійці з А. Кримського, В. Ганцова й О. Синявського, доручивши останньому попереду звести, упорядкувати той матеріял та уложити в систематичний, суцільний збірник правил і вказівок. Ортографічний словничок доручено скласти Г. Голоскевичеві. Увесь упорядкований матеріял (крім словничка) редакційна колеґія з вищеназваних осіб та кооптованого Г. Голоскевича докладно переглянула в Києві (від 7 до 13 лютого 1926 р.), поробивши редакційні поправки та потрібні додатки в напрямі постанов і бажань Комісії.

За постановою першого пленуму Комісії опрацьований так матеріял мав бути надрукований як проєкт на ознайомлення ширших кіл заінтересованого громадянства, але з бажання Народнього Комісаріяту Освіти був скликаний 2-й пленум Комісії для нового перегляду другої редакції проєкту. Цей пленум відбувся також у Харкові 5-8 квітня 1926 р. з участю ще більшого числа членів, ніж на першому пленумі.* Звичайно, дискусійних питань чимраз зменшувалося, як це видно вже з самого часу тривання нарад, що все спадав (порів. 1 пленум, нараду редакційної колеґії в Києві й цей 2 пленум). Найбільш дискусійним тепер був розділ про форму українських жіночих прізвищ. У поданому на розгляд 2 пленуму проєкті пропоновано встановити форму жіночих прізвищ від чоловічих із закінченням на приголосний та -*о* тільки з наростком -*ова* (-*ева*, -*єва*), отже цим самим не визнано таких невідмінних форм прізвищ, як (*Ганна*) *Чуб* і т. ін. Після довгої дискусії на 2 пленумі значною більшістю голосів ухвалено ці останні форми прізвищ не тільки визнати поруч відмінних (*Чубова*...), а навіть поставити їх на першому місці. В усій дотеперішній праці Комісії це було найгостріше розходження поміж певними групами членів її.**

В іншому проєкт зазнав змін, поправок, додатків переважно у дрібницях, хоч було й їх чимало.

Третя редакція, зроблена за постановами цього пленуму, і була надрукована як проєкт українського правопису (з доручення Комісії виконав це О. Синявський).

Це — перший етап історії "Українського правопису".

З серпня місяця 1926 р. починається другий етап — широкої публічної критики проєкту. Половина двотисячного тиражу проєкту негайно по виході його була розіслана по різних наукових, педагогічних, громадських і шкільно-адміністративних установах, а також і до різних фахівців особисто і то не тільки в межах УСРР, а й по Західній Україні, СРСР і навіть іще далі.*

Таким чином ознайомитися з проєктом і поробити свої зауваження могли дуже широкі кола і спеціялістів-філологів і педагогів-практиків і всіляких інших робітників слова. Майже всі писані дискусійні матеріяли з приводу проєкту були зосереджені при редакції "Вістей" і здебільшого надруковані в спеціяльному додаткові до них під назвою "Український правопис (Дискусійний бюлетень)". Цих бюлетенів вийшло 5 №№ — 4. II., 20. IV., 4. V., 13. V., 21. V. 1927 р. Подекуди уваги на проєкт або взагалі з приводу впорядкування українського правопису й завдань Комісії друковано й по інших органах, напр., в журналі "Україна", в "Зап. Іст.-Філол. Відділу УАН". У бюлетенях надруковано 33 кореспонденції — рецензії й уваги на проєкт, крім того з 11-ох кореспонденцій тільки витяги — конкретні побажання. Усього ж на проєкт одержано понад 60 кореспонденцій, як від певних колективів (організацій тощо), так і від окремих осіб. Колективних — 9, в тім числі від Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Вінницької Окрінспектури, Луганського гуртка українознавців тощо. 24 кореспонденції від учителів, 4 від редакторів та перекладачів, решта від людей інших або невідомих фахів. Окремо слід ізгадати за друковані уваги академіків Ст. Смаль-Стоцького й А. Кримського та проф. Є. Тимченка.

Треба сказати, що значна скількість кореспонденцій (особливо колективних) з'явилася в наслідок дуже уважного ознайомлення з проєктом, докладних дискусій поміж членами колективів на цілій низці спеціяльних засідань (напр., Уваги від Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові).

Щодо території тієї правописної дискусії, то вона дуже широка: кореспонденції надійшли не тільки з найбільших центрів (Київ — Харків — Львів), а й з провінцій (Донбас, Кубань, Поділля, Херсонщина, Слобожанщина, Волинь) і навіть із Канади. 3/5 кореспонденцій з території старої України, 2/5 — з нової (східньої).

Загальний характер дискусії — надзвичайна різноманітність вимог і побажань. Серед побажань ширшого значіння, напр., виступають побажання, щоб унормовано й такі сторони літературної мови, як ортоепію, фразеологію, наголос, правопис власних імен людей. Одні вимагають, щоб усунено паралелізм у деяких формах, інші стоять за ще більше поширення їх, є вимоги зробити правопис більше етимологічним, але (частіше) бувають протилежні — за збільшення фонетичности; знов же інші стоять за "наближення правопису до наукового", або за принцип "пиши, як правильно говориш" і т. ін. Не менше розбіжности і в конкретних увагах до окремих розділів проєкту, і хоч із усього проєкту на 97 §§ тільки на двадцять один параграф немає порад щось там змінити, все ж не знайшлося ані однієї пропозиції, що на ній би сходилося хоча б третина кореспонденцій, величезна ж більшість із них належить двом-трьом, а то й одній лише кореспонденції. Так, за те, щоб зовсім скасувати апостроф, висловилося 10 кореспонденцій та ще 8 за те, щоб не писати його тільки по губних;* 9 — проти *є, я, ю, ї*; 8 — за точнішу передачу слов'янських прізвищ; 6 — за послідовне *и* в чужих словах; 8 — за розрізнювання *г* і *ґ* в чужих словах; 6 — за послідовне *ля, льо...* в чужих словах; 8 — за приросток *с-* перед усіма глухими приголосними в українських словах; 6 — за *и* у назвуці під наголосом і т. ін. Така велика різноманітність вимог і пропозицій зовсім не характерна тільки для неспеціялістів, вона не меншою мірою властива й найкращим знавцям української мови, як от пропозиції ак. Ст. Смаль-Стоцького зовсім не сходяться з пропозиціями ак. А. Кримського й проф. Є. Тимченка, знов же й пропозиції останнього часто цілком суперечні поглядам ак. А. Кримського. Все ж треба відзначити, що в правописній дискусії більш одностайно виступали з своїми вимогами представники Західньої України, що пояснюється, очевидно, наявністю у них сталіших правописно-мовних традицій і звичок, бо вони ж мали свою школу.

Та можна сказати, що на однім всі учасники широкої дискусії сходилися, це на визнанні доконечної потреби впорядкувати український правопис і мову принаймні в розмірах проєкту. Про це часто так і заявляють, в інших же випадках за це свідчать сами оті поради так, а не ін-як розв'язати ту чи іншу правописну чи морфологічну тезу. Самотою тут виступає лише акад. Ст. Смаль-Стоцький, не добачаючи ні можливости, ні потреби унормовувати граматичну сторону мови як морфологія тощо. На його думку потреба правописного усталення повинна обмежитися на точному визначенні графічної системи української мови (тобто на визначенні фонем і графем української мови) та випадків нефонетичности письма, хібащо з додатком іще ортоепічних вказівок.

У цілому за восьмимісячною дискусією над проєктом "Українського правопису" треба визнати велике значіння задля справи впорядкування правопису й мови у всеукраїнському маштабі. Ця дискусія, як г о л о с с у ч а с н о с т и, являє собою третю базу для справи і так само, як і ті перші (традиція й природа української мови), не дає жадних підстав до впровадження якихось реформ або взагалі різких змін у графіку, правопис, морфологію, що складалися довгий час на ґрунті всіх найважніших діялектів народньої мови і почали синтезуватися уже з 1905 р. в єдину міжговіркову й надговіркову літературну українську мову. Дискусія тільки за те й промовляла, що ту синтезу треба остаточно оформити, усталивши альфабет, унормувавши правопис і морфологію без зайвого порушення набутих звичок і одночасно з якнайбільшою увагою на живу мову різних етнографічних груп українського народу.

Тим часом змінився склад президії Правописної комісії, де головою з постанови РНК став Народній Комісар Освіти М. Скрипник, а в члени її, замість П. Солодуба, введено А. Приходька та С. Пилипенка.

Продовження буде.

* Булаховський Л., Бутвин В., Вікул С., Ганцов В., Гладкий М., Голоскевич Г., Дем'янчук В., Єфремов С., Йогансен М., Калинович М., Калюжний Н., Касяненко Є., Кириченко С., Кримський А., Наконечний М., Німчинов К., Попів О., Річицький А., Секунда Т., Синявський О., Скрипний М., Сокопянський І., Супима М., Ткаченко Б., Хвильовий М., Шумський О., Японий М.

** Пізніше, уже на Конференції, справу з формою українських жіно- [illegible] розв'язано компромісово: не знехтувано й традиції села й нових звичок міста — див. § 77 "Українського правопису".

* З решти тиражу висилано на замовлення інших установ і приватних осіб.

* Отже, за те, щоб по губних не писати апострофа, можна вважати, висловилося 18 кореспонденцій — це те, що найбільше об'єднало кореспонденцій.

Видає *ШКІЛЬНА РАДА* при *УККА*

Редаґує Колеґія в складі:
Марія Овчаренко, відповідальний редактор,
Євген Федоренко та Анатоль Вовк.

Адреса: Educational Council — U.C.C.A.
P.O. Box 391-Cooper Station
New York, N Y 10276-0391

До столітніх...

(Закінчення зі стор. 2)

льше, бо в них виводилась українська риба, яку він на дозвіллі так дуже любив на вудку ловити. (казали „заядлий" рибалка).

Католики чи православні були для нього дітьми одної Неньки-України. Таким він був і таким несплямленим зійшов із цього світу.

І ще один небуденний епізод: після першого тріюмфального концерту, 1943 року в залі Великого Театру у Львові, св. п. о. Северин Сапрун, запропонував, щоб піти в Митрополичу Палату і дещо проспівати нашому Князеві Церкви. Нестор на цю пропозицію з ентузіязмом погодився.

Відбулась надпрограмова співанка, на якій Н. Городовенко склав відповідну до хвилини програму. А вона була — унікальна, бо для Глави нашої Церкви.

Ішли ми на цей небуденний наш виступ з якоюсь набожністю і врочистою тишею у серці. Прийнято нас у невеликій залі Митрополичої Палати, яка дихала Божим храмом, де ми очікували Великого Митрополита.

Нараз безшелесно відкрилися бічні двері і на перевозному кріслі в'їхав він. Хористи — в більшості православні — коли побачили (як пізніше говорили), здавалось, щось надземне, усі як один припали на коліна.

Велетень віри і духа, поблагословивши нас, просив встати. Ми встали і схвильовані (жінки обтирали обличчя) підготовлялись до співу. Нестор підніс руку і понеслося трагічне композитора Миколи Леонтовича „Ой горе тій чайці", Дмитра Бортнянського „Херувимська" і т. д. і т. д. Ми концерт закінчили. А тоді Митрополит, дуже зворушений, підїхав на своєму кріслі до Городовенка, який приклякнув і поцілував святу руку, а святець стиснув йому ніжно голову. Опісля дякував нам хористам за такий музичний пир і знову поблагословив.

Накінець Нестор знову підніс руку і ми проспівали Незабутньому грімке „Многая Літа". Ми вийшли із святих стін палати і ще довго не могли промовити слова. На нас, здавалось зійшла Божа Благодать.

Багато ще було хвилюючих моментів у співпраці з Нестором Городовенком, а зустріч із Митрополитом Андреєм Шептицьким залишилася найбільш маркантною і незабутньою для нас, хористів, і нашого диригента подією на ціле життя.

* * *

Цей мій нарис про великого дириґента, який до смерти тужив за його поневоленою Україною, а, на жаль, помер на чужині, присвячую століттю його народження, від імени ще живучих Городовенківців.

Св. п. Й. Кузьмин

Св. п. Йосиф Кузьмин народився 24-го жовтня 1893 року в Дрогобичі, Західня Україна. Коли йому було ледве 9-ть років помер батько, залишивши сиротами Йосифа та дві молодші його сестри і брата. Мати вдруге вийшла заміж, і тоді вже ще в дитячих роках пізнав він, якою тяжкою є доля сироти і яке суворе життя. Він щоправда далі ходив до школи, але відчим не зважав на його охоту до книжки і науки, вимагав по шкільних годинах — праці в пекарні. Але охота його до науки не покидала. Після закінчення народної школи він почав науку на дворічних торговельних курсах, а після успішного кінцевого іспиту годинами працював бухгальтером у різних підприємствах, не покидаючи праці, але вже як „челядник" (помічник пекаря) в родинній пекарні. У висліді кількарічної праці в характері пекарського практиканта здав приписані іспити та одержав право як пекарський майстер відкрити власну пекарню і самостійно її провадити.

Та прийшла війна. З вибухом Першої світової війни був покликаний до військової служби в австрійській армії, де служив підстаршиною у військових пекарнях свого полку до листопада 1918 року.

З розвалом австрійської держави св.п. Йосиф зголосився до Української Галицької Армії, з якою перейшов всю її геройську трагічну долю. В українській Армії спочатку приділено його до зорганізування пекарень 3-го Корпусу, а по переході за Збруч перенесено до 1-го Корпусу, де він служив начальником пекарень цієї військової частини. На цьому пості перебував до часу польського полону. Після 8-ми місяців полону в Тухолі він повернувся до рідного Дрогобича. З великими зусиллями і після поборення різних перешкод, почавши від браку капіталу і приміщення, та різних перепон польської адміністрації, він відкрив власну пекарню, яку прийшлось йому з трудом провадити і поставити на рівні з іншими такого роду пекарнями, власниками котрих були зарадні націонали як поляки та жиди, що були грізними конкурентами при збуті товару. Зчасом долучились ще інші родинні труднощі, а саме: опіка над ріднею — сестрами і братом.

Не зважаючи на ці всі труднощі і працю у власному підприємстві, брав активну участь в громадському житті Дрогобича. Між іншим, був членом основником Повітової Господарської Кооперативи та одним із її співдиректорів, а згодом почесним членом-основником.

В часі першої большевицької окупації в 1939-1941 роках працював бухгальтером в Обласному Виконавчому Комітеті.

По приході в 1941 році німецької армії включився до праці місцевого Українського Допомогового Комітету, в якім працював аж до виїзду на еміґрацію. При формуванні Дивізії „Галичина" — зголосився до неї добровольцем і був покликаний, на перевишкіл до Дембіци. Однак, з причини хиткого здоров'я звільнено його з військової служби в Дивізії. Тоді він повернувся знову до праці в УДК в Дрогобичі.

Перед другим приходом большевиків в 1944 році виїхав на Захід. Переїжджаючи щораз далі на захід опинився на Судетах, де працював у фабриках заліза в різних місцевостях, а останньо вже перед самим закінченням війни призначено його (тому що володів добре німецькою мовою), помічником завідуючого табором біженців в Стараховіцах. По приході американської армії вдалось йому як провідникові робітників і біженців, що перебували в тому таборі, отримати дозвіл і транспорт на виїзд до Баварії. З Мюнхену продістався до табору українців у Карсфельді. В тому таборі, як теж пізніше по переїзді до табору в Мітельвальді, завдяки солідній повазі і людському підходу до проблем різних людей включено його до таборової адміністрації (Бльоковий), де він працював аж до переїзду в 1949 році до Америки.

В Америці, не зважаючи на тяжку фізичну працю, включився відразу в організоване громадське життя. Став членом Спортового Товариства УСК, а згодом довгі року — членом його Управи. Кілька останніх років — погіршення стану здоров'я примусило його відійти від активного життя в українській громаді в Ню Йорку.

Про всецілу відданість своїй праці для української справи, його розуміння зорганізованого українського життя у вільному світі для служіння і допомоги українському народові на рідних землях свідчить його остання воля, якою все своє майно, придбане тяжкою фізичною працею, він призначив на українські суспільно-громадські наукові і молодечі товариства і установи.

Останні роки життя — це тужливі спогади за всім рідним в Україні, якими ділився з невеликим вже колом своїх приятелів, але найбільшими приятелями його були часописи і книжки, які гаряче любив все своє життя від дитячих років.

ЗАЯВА

1. Як відомо, 13-го травня 1985 року відкрито в Єрусалимі пам'ятник українським і єврейським жертвам нацизму та українським жертвам сталінізму. Кошти побудови пам'ятника покрив Юрій Дуба, українець Канади. В урочистостях відкриття пам'ятника брали участь також українці, які з небезпекою для свого життя і життя своїх рідних рятували євреїв перед нацистами.

2. 26-го вересня ц.р. група хуліганів єврейської національности, недавніх еміґрантів з СССР, які називають себе колишніми совєтськими партизанами, сокирими і молотками знищила пам'ятник. Це сталося в білий день, на очах багатьох глядачів. Хулігани казали, що українці не заслужили на те, щоб вшановувати їхні жертви.

3. Колишні совєтські партизани, а тепер громадяни Ізраїля, вчинили цей злочин у час, коли московські комуністи ведуть особливо посилений наступ на український народ, на його історичну традицію, на його культуру, на його добре ім'я, і водночас наклепами та брехнями очорнюють всіх, хто бореться за право українського народу бути господарем на своїй землі. Об'єктом нападів Москви є також українська еміґрація, яку московська аґентура обвинувачує у співпраці з нацистами, у знищуванні євреїв і под. До цього брудного діла знеславлювання українців перед світом органи КҐБ зуміли запрягти теж деяких наївних та легковірних елементів демократичного Заходу і, зрозуміло, своїх аґентів на Заході.

4. Організовану з Москви антиукраїнську кампанію напастей, доносів та провокацій підтримують, на жаль, окремі кола єврейської діяспори, включно з такими репрезентативними установами світового єврейства як Світовий Єврейський Конгрес і організація Бнай Брит. Надіємося, що це вони роблять несвідомо і не за пляном. Окрему ролю в цьому моральному тероризуванні українського імени виконує т. зв. Документаційний центр Сімона Візенталя, який цілими пригорщами черпає брехні з совєтських антиукраїнських публікацій і поширює їх в міжнародній пресі. При цьому, на лаву обвинувачених вони ставлять не тільки окремих осіб, яким треба було б доказати вину засобами доказового процесу західнього судівництва, а не совєтськими „документами", але цілий український народ, якому нав'язують „традиційний антисемітизм" та інші „злочини". Це наскрізь гітлерівські і сталінські методи стосування принципів збірної відповідальности до цілого народу за вчинки одиниць. Немає нічого дивного в тому, що в такій атмосфері ширених наклепів і ненависництва у відношенні до українського народу міг статися вандальський злочин в Ізраїлі, або те, що досі, всупереч світові відомому фактові рятування євреїв митрополитом Шептицьким та підпорядкованими йому священиками і монахами, цих проведників досі не вшановано в Ізраїлі. Треба ще додати, що в подібний спосіб як українців, сьогодні згадані кола обкидають болотом литовців, латишів і естонців. Російських коляборантів типу ген. Власова і його армії вони не торкають. Також тільки тишком згадують або і зовсім промовчають толерований Кремлем, а то й ним підсичуваний російський шовінізм і ксефобію серед росіян по обох сторонах залізної заслони.

5. В українській пресі на Заході появилася заява Товариства єврейського-українських зв'язків в Єрусалимі, в якій воно гостро засуджує вчинок вандалів. Ми вітаємо цю заяву і надіємося, що вона буде надрукована івритом та іншими мовами в пресі Ізраїля та доведена до відома ізраїльської громадськости всіми засобами масової інформації.

6. Ми найрішучіше засуджуємо погромщиків і водночас заявляємо:

а. Ми від багатьох років проповідуємо серед української громадськости, і, по змові також серед европейської, потребу співпраці між нашими народами. Ми зокрема вказуємо на те, що антисемітизм і українофобія наносять величезні шкоди українському і єврейському народам, що ці явища, як кожна проповідь міжнаціональної ненависти, є антигуманні, що це серйозна недуга, з якою треба боротися і в поширенні якої заінтересована тільки Москва. За ці наші ідеї, які ми публічно проголошуємо, ми є від довгого часу об'єктом нападів совєтської преси.

б. Хулігани, які знищили єрусалимський пам'ятник, не можуть вплинути на зміну наших позицій. Ми далі будемо їх обстоювати. Проте, ми не вважаємо для себе можливим продовжувати нашу працю в дотеперішніх розмірах, зокрема приєднувати прихильників і активних учасників нашого Товариства так довго, як довго відповідальні державні органи Ізраїля не потягнуть до відповідальности і не покарають злочинців, які зневажили пам'ять тих, кому поставлено пам'ятник в Єрусалимі, і як довго відповідальні громадські кола Ізраїля не приєднаються до Заяви Товариства Еврейсько-Українських зв'язків в Ізраїлі і не відмежуються та осудять вандалів.

5 листопада 1985

Українсько-Єврейське Товариство в Ню Йорку

Євген Стахів
Галина Мельничук
Орест Загайкевич

Метрополітальне...

(Закінчення зі стор. 2)

були щирі і надихані теплом серця, нашого визначного священика і громадського діяча, не тільки у Чикаго, але добрезнаного і на інших континентах. Його недавня поїздка до Австралії, дала йому змогу вже тоді запізнатися не тільки з нашими гостюючими ансамблями, а також із українським населенням в Австралії по всіх її більших містах. Тому і уболівав він, що з огляду на недугу, солістка Галина Корінь не змогла приїхати зі своїми чудовими сольоспівами. Але на будуче бажав і їй і обидвом ансамблям, приїхати до нас вдруге, тільки тепер вже в стовідсотковому складі.

Взаємній радості не було кінця, бо радість пробивала з лиця кожного українця, що серцем відчував чародійну силу пісні. В імені хору промовив Петро Кардаш і з найкращими висловами подяки, вручив отцеві митратові різьблений хрест а М. Ольшанському — книгу „Українці в Австралії".

Зараз після концерту відбувся урочистий бенкет, як завершення наших триденних „святкувань" з нагоди такої небуденної зустрічі з дорогими земляками. І була ще одна нагода радісно погуторити в колі нових і старих друзів. То ж не диво, що і вечеря смакувала і спати не хотілось... А ще наші пані вітали гостей спеціяльно написаними віршами. Стефанія Кралька прочитала про рідну пісню, а я - свою присвяту „Чайці" і „Веселці". От і тішилися наші гості з такого милого і справді величавого прийняття, на якому було понад двісті присутніх. До пізньої ночі продовжувалася наша остання зустріч, бо вже наступного ранку прийшлось їх попрощати в дальшу дорогу.

До успіху наших зустрічей причинилися Оля Бережан, Орися Яримович, Іванка Гарасовська, Ґльорія Пашен і п. Паньків, Юлія Назаревич і Наталка Шуя, та голова бенкету — Олександра Мудра. Печиво подарувала пекарня Тимчини і Пекарня Дмитраша. Частину харчів подарувала Кооператива „Самопоміч". Всі інші видатки оплатив УНС. Д-р Маріян Панчишин сам продавав платівки і касети з награннями хору. При касі були: Ґльорія Пашен і п. Лісович та Іван Ґавалюх. Наше щире спасибі всім, хто причинився ще чимнебудь до загального успіху.

У ДВАДЦЯТЬ ШОСТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

МИКОЛИ ШУСТА

який відійшов у Вічність 25-го листопада 1959 р.
відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в понеділок, 25-го листопада 1985 р., о год. 8:30 ранку
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.
Про молитви просить

син — Василь Шуст

ПОДЯКА

Складаємо найщирішу подяку нашим Рідним і Приятелям, що піддержали нас у час нашого родинного болю, коли відійшли у Засвіти наші Батьки.

Рівнож дякуємо Всім за відпровадження наших Дорогих на місце Вічного Спочинку, за прощання, молитви, квіти та зложені пожертви в пам'ять наших Батьків.

бл. п.

Володимира Онишкевича

пом. 26-го березня 1985 р.

на відправлення 9 Богослужень,
на Фонд Енциклопедії Українознавства — 1,400 дол.,
на Фонд Катедри Українознавства в Гарварді — 25 дол.

та

бл. п.

Марії Залеської

пом. 4-го вересня 1985 р.

на відправлення 9 Богослужень,
на Фонд Енциклопедії Українознавства — 1,000 дол.,
на Фонд Оборони Українського Імени — 175 дол.

ЛАРИСА ЗАЛЕСЬКА-ОНИШКЕВИЧ і
ЛЮБОМИР ОНИШКЕВИЧ з дітьми

Президія Об'єднання Українських Письменників „Слово"

повідомляє з великим смутком всіх Членів Об'єднання про ненадійну смерть довголітнього Члена нашого Об'єднання

бл. п.

Якова Гніздовського

визнаного у всьому мистецькому світі мистця, майстра дереворізу і глибокодумного есеїста.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 16-го листопада 1985 р. в Ню Йорку.

Складаємо наші щиросердешні співчуття Вельмишановній Дружині Степанії і Доньці Марії-Марті.

ПРЕЗИДІЯ ОУП „СЛОВО"

Ділимося болючою вісткою
з Рідними, Приятелями та Знайомими,
що в п'ятницю, дня 8-го листопада 1985 р. заснув у Бозі
на 44-му році життя
наш Найдорожчий
МУЖ, СИН І БРАТ

св. п.

Володимир Бородайко

Похоронні відправи зачалися в похоронному заведенню Петра Каппи, а закінчилися в катедральному храмі св. о. Николая Святою Літургією 12-го листопада і відтак на цвинтарі св. о. Николая в Чикаго, Ілл.

В тяжкому горю і смутку:

дружина — ЛІДІЯ
батьки — АЛЕКСАНДРА, КОРНЕЛЬ
брат — ОЛЕКСАНДЕР
сестра — МАРТА-ВІРА

БОРОДАЙКИ

тети, вуйки і кузени в ЗСА, Канаді, Австралії і Україні

Просимо згадати нашого Дорогого Покійного в своїх молитвах.

ЗВІТ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ 1985

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ ПО ОКРУГАХ У СЕРПНІ 1985 РОКУ

Ч.В.	Організатор	Придбав у серпні	Сума забезпечення	Разом у 1985	
	Округа АЛЕНТАВН				
47	Анна Гарас	3	$11,000	АДД	
137	М. Колодруб	1	1,000		
	Разом	[illegible]	[illegible],000	АДД	
	Округа БАЛТИМОР				
15	О.Зинюк	3	[illegible],000		4
34	Л. Блонар[illegible]	1	25,000		4
55	А. Ці	2	50,000		9
	Разом	6	$82,000		
	Округа БОСТОН				
374	В. Гетма[illegible]ний	1	$1,000		1
	Округа БОФФАЛО				
127	Марія Гаравус	1	$3,000		8
304	Марія Гнатик	2	2,000		4
	Разом	3	$5,000		
	Округа ЧІКАҐО				
22	Олена Олек-Скатт	2	$10,000	2АДД	7
220	І. Мелінишин	1	3,000		5
221	М. Карачевський	2	10,000	1АДД	2
379	В. Семків	1	1,000		9
	Разом	6	$24,000	3АДД	
	Округа КЛІВЛЕНД				
364	В. Владика	1	$1,000		1
	Округа ДЕТРОЙТ				
94	Р. Татарський	4	$20,000		20
174	А. Слюсарчук	5	12,000	1АДД	12
	Разом	9	$32,000	1АДД	
	Округа ДЖЕРЗІ СИТІ				
25	Квітка Стецюк	2	$2,000		18
70	М. Шеремета	2	10,000	2АДД	3
170	В. Білик	2	10,000	2АДД	6
286	Павлина Балютанська	1	1,000		3
	Разом	7	$23,000	4АДД	
	Округа МІННЕАПОЛІС				
345	М. Каркоць	1	$10,000		2
385	М. Крамарчук	3	5,000		4
	Разом	4	$15,000		
	Округа МОНТРЕАЛЬ (Канада)				
434	Олександра Дольницька	1	$1,000		16
465	Текля Мороз	2	31,000		10
	Разом	3	$32,000		
	Округа НЮАРК				
14	М. Отрок	1	$2,000		5
37	Ольга Осерелчук	1	1,000		5
142	М. Маркович	1	2,000		2
214	Н. Олесницький	2	90,000		8
234	М. Хитра	2	4,000		5
	Разом	7	$99,000		
	Округа НЮ ГЕЙВЕН				
59	Т. Сливінський	3	$15,000	3АДД	8
	Округа НЮ ЙОРК				
5	М. Хоманчук	2	$2,000		13
184	Б. Ластовецький	1	5,000		1
200	І. Пригода	2	6,000		3
267	І. О. Флис	2	10,000	1АДД	6
325	Барбара Цюпа	1	5,000		5
	Разом	8	$28,000	1АДД	
	Округа НІЯҐАРА (Канада)				
451	Є. Омельченко	2	$10,000	2АДД	7
454	М. Бережук	3	15,000	3АДД	3
458	Д. Пищ	1	15,000		12
	Разом	6	$40,000	5АДД	
	Округа ПАССЕЙК				
42	І. Хомко	2	$2,000		
	І. Блиха	1	1,000		22
134	В. Дячук	1	1,000		2
	Разом	4	$4,000		
	Округа ПЕРТ АМБОЙ				
104	В. Матковський	1	$5,000		3
	Округа ФІЛЯДЕЛЬФІЯ				
83	С. Гавриш	1	$1,000		9
173	П. Щерба	1	1,000		8
231	В. Пастушок	1	1,000		49
245	М. Мартиненко	1	15,000		3
247	В. Пастушок	2	2,000		14
269	Христина Фуга-Ґербеґи	2	6,000	1АДД	4
347	Дарія Цапар	2	8,000		5
352	Я. Щербак	1	1,000		2
362	Ф. Петрик	2	2,000		3
375	П. Тарнавський	1	1,000		13
	Разом	14	$38,000	1АДД	
	Округа ПІТТСБУРҐ				
63	М. Турко	1	$8,000		1
96	Н. Драпала	4	18,000	3АДД	5
120	Анна Рефт	1	1,000		1
338	Ольга Пішко	1	1,000		1
	Разом	7	$28,000	3АДД	
	Округа РОЧЕСТЕР				
217	С. Приймак	5	$13,000	2АДД	
	Д. Пристай	3	3,000		23
285	А. Скібіцький	1	1,000		3
316	В. Гавриляк	5	18,000		30
343	Марія Сверида	1	1,000		2
367	В. Попович	1	1,000		2
	Разом	16	$37,000	2АДД	
	Округа СИРАКЮЗИ-ЮТИКА				
21	І. Бараник	1	$500		2
121	Естер Фатюк	1	20,000		5
263	П. Сумик	1	3,000		2
271	Леся Чопко-Федак	3	5,000		17
283	Г. Гавришків	3	11,00	2АДД	23
	Разом	9	$39,000	2АДД	
	Округа ТОРОНТО (Канада)				
441	Д. Заневич	2	$10,000	2АДД	8
460	О. Ковальчук	6	8,000		9
	Разом	8	$18,000	2АДД	
	Округа ТРОЙ				
13	П. Шевчук	1	$1,000		13
57	М. Савків	1	1,000		5
266	В. Варшона	3	7,000	1АДД	6
	Разом	5	$9,000	1АДД	
	Округа ВУНСАКЕТ				
206	Л. Гардік	1	$1,000		12
	Округа ЯНҐСТАВН				
348	Марія Макар	2	$8,000		3
	НЕОБ'ЄДНАНІ ВІДДІЛИ				
417	Оксана Мостович	1	$500		1
488	А. Ліневич	2	4,000		2
	Разом	3	$4,500		

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ У СЕРПНІ 1985 РОКУ

П.ч.	Округа (осідок)	Число Відд.	Квота членів	Придбано чл. у серпні	Разом у 1985 р.: членів	на суму	АДД
	Округи Пенсильванії						
1.	Філядельфія	40	350	14	174	$541,000	38
2.	Піттсбург	18	120	7	32	108,000	11
3.	Шамокин	18	100	—	21	55,000	4
4.	Алентавн	14	70	4	25	94,000	12
5.	Скрентон	6	20	—	3	13,000	2
6.	Вілкс Бери	8	20	—	23	133,500	6
	Разом	104	680	25	278	$944,500	66
	Округа Мериленду						
	Балтімор	8	50	6	17	$125,000	
	Округи Ню Йорку						
1.	Ню Йорк	32	280	8	75	$238,000	14
2.	Сиракюзи-Ютика	14	100	9	64	257,500	24
3.	Рочестер	10	90	16	63	192,000	6
4.	Трой	8	90	5	49	186,000	9
5.	Боффало	8	60	3	19	44,000	2
	Разом	72	620	41	270	$917,500	55
	Округи Ню Джерзі						
1.	Нюарк	19	150	7	46	$332,000	6
2.	Джерзі Ситі	10	115	7	42	195,000	10
3.	Перт Амбой	12	100	1	25	155,000	3
4.	Пассейк	5	40	4	24	62,000	4
	Разом	46	405	19	137	$744,000	23
	Округи Іллиной, Мишиген і Огайо						
1.	Чікаго, Ілл.	32	310	6	85	$176,000	7
2.	Детройт, Миш.	20	170	9	59	228,000	4
3.	Клівленд, Огайо	21	180	1	17	43,000	2
4.	Янгставн, Огайо	9	40	2	9	22,000	—
	Разом	82	700	18	170	$469,000	13
	Округи Нової Англії						
1.	Ню Гейвен, Конн.	16	100	3	24	$116,000	6
2.	Бостон, Масс.	6	35	1	14	32,000	4
3.	Вунсакет, Р. Ай.	6	25	1	23	146,000	1
	Разом	28	160	5	61	$294,000	11
	Округи Західніх Стейтів Америки						
1.	Центральна	6	30	—	5	$10,000	2
2.	Міннеаполіс, Мінн.	6	50	4	6	28,000	—
3.	Ст. Луїз, Мо.	4	20	—	1	1,000	—
	Разом	16	100	4	12	$39,000	—
	Необ'єднані Відділи в Америці	21	80	3	32	$120,500	2
	Округи Канади						
1.	Торонто, Онт.	22	200	8	33	$158,500	7
2.	Монтреаль, Квеб.	7	60	3	32	122,500	1
3.	Ніягара, Онт.	10	70	6	35	181,000	15
4.	Захід Канади	14	70	—	11	42,000	3
	Разом	53	400	17	111	$504,000	36
	Загальна сума	430	3,195	138	1,088	$4,157,500	206

НАЙКРАЩІ ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ ,ЯКІ ПО КІНЕЦЬ СЕРПНЯ 1985 РОКУ ПРИЄДНАЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П.ч.	Організатор	Відд. Ч.	Приєднав членів
1.	В. Пастушок	231	63
2.	В. Гавриляк	316	30
3.	Г. Гавришків	283	23
4.	Р. Татарський	94	18
5.	І Чопко	271	17
6.	Квітка Стецюк	25	16
7.	В. Стефурин	169	16
8.	Юлія Гуглик	259	16
9.	Олександра Дольницька	434	16
10.	В. Квас	88	14
11.	М. Хоманчук	5	13
12.	П. Шевчук	13	13
13.	С. Гавриш	83	13
14.	П. Татарський	375	13
15.	І. Хомко	42	12
16.	Анна Гарас	47	12
17.	Л. Гардінк	206	12
18.	Д. Пищ	458	12
19.	Ольга Марущак	82	11
20.	А. Маринюк	368	11
21.	І. Блиха	42	10
22.	Катерина Гуцайлюк	147	10
23.	А. Джула	161	10
24.	А. Слюсарчук	174	10
25.	Текля Мороз	465	10
26.	М. Шпитко	489	10

НАЙКРАЩІ ВІДДІЛИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ СЕРПНЯ 1985 РОКУ ПРИЄДНАЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П.ч.	Відділ ч.	Місцевість	Приєднав членів
1.	231	Кемден, Н. Дж.	49
2.	316	Рочестер, Н. Й.	30
3.	88	Кергонксон, Н. Й.	24
4.	217	Рочестер, Н. й.	23
5.	283	Обирн, Н. Й.	23
6.	42	Пассейк, Н. Дж.	22
7.	94	Гамтрамк, Мич.	20
8.	25	Джерзі Ситі, Н.Дж.	18
9.	259	Чікаго, Ілл.	17
10.	271	Елмайра, Н. Й.	17
11.	169	Едвардсвілл, Па.	16
12.	434	Монтреаль, Квібек	16
13.	247	Вілмінгтон, Де.	14
14.	5	Асторія, Н. Й.	13
15.	13	Вотервліт, Н. Й.	13
16.	375	Філядельфія, Па.	13
17.	47	Бетлегем, Па.	12
18.	174	Дітройт, Мич.	12
19.	206	Вунсакет, Р. Ай.	12
20.	82	Дітройт, Мич.	11
21.	368	Маямі, Фльорида	11
22.	458	Гамілтон, Онт.	11
23.	114	Чікаго, Ілл.	10
24.	147	Алентавн, Па.	10
25.	161	Ембридж, Па.	10
26.	465	Лящин, Квібек	10
27.	486	Сан Франціско, Кал.	10
28.	489	Ню Йорк, Н. Й.	10

Степан Гавриш
головний організатор

У ШПИТАЛІ СЕЙНТ ДЖУД в Каліфорнії у віці 72 років помер колишній прем'єр-міністер Камбоджі Лон Нол. Він прийшов до влади в 1970 році після скинення уряду Нородома Сіганука і в свою чергу був скинутий червоними повстанцями. Лон Нол був останнім проамериканськи настроєним керівником Камбоджі.

В Австралії...

(Закінчення зі стор. 1)

національному університеті, Монаш університеті та в МекКвейр університеті. Темами його лекції були: „Націонал-комунізм в совєтській Україні 1918-33 роках", „Україна в совєтській політиці міжвоєнних років", „Жахливий голов в Україні 1932-33 роках".

Напередодні повороту з Австралії до ЗСА, д-р Мейс виступив із промовою на академії присвяченій УПА. У розгляді теми: „Важливість двох родів пам'яти: згадуючи історичні події", доповідач вказав на необхідність наукових дослідів і відповідних публікацій для оборони українських ветеранів Другої світової війни перед напастливим знеславленням та безпідставними обвинуваченнями.

Д-р Дж. Мейс мав теж нагоду зустрінути австралійських спеціялістів славістичних студій та обмінятись з ними думками про стан тих студій в Америці і Австралії. Це професори: Т.Г. Ригбі з Австралійського національного університету, Ірі Марван і ЛяТроб університету та Стівен Вайткрофт з Мельборнського університету.

Промовляє Дж. Говард

Була теж нагода для виступів д-ра Мейса в радіових передачах в Сіднею, Мельборні і Аделяйді.

Кореспонденти газет „Мельборн Ейдж", „Мельборн Сан" та „Аделяйда Нюз" перевели з д-ром Мейсом вичерпні інтерв'ю.

Вступне слово Мейса до спеціяльного показу фільму „Жнива розпачу" членам австралійського парляменту в Канберрі викликало глибше й основніше зацікавлення слухачів українською проблематикою.

Д-р Мейс виступав теж перед показом того фільму перед українськими громадянами Мельборну та Аделяйди, як також на спеціяльному показі фільму членам НТШ в Сіднею.

Поїздку д-ра Мейса до Сіднею, Канберрі, Мельборну та Аделяйді організував Союз Українських Організацій в Австралії.

Проф. М. Лаврівський, д-р Л. Гаврилів, Р. Федевич та А. Ліщинський, керівні особистості тієї організації, доклали багато старань, щоб поїздка принесла успіх, виявили багато ініціятиви та організаційного хисту, як теж чимало теплої гостинности та приязні до Дж. Мейса.

ГРУПА ІМІҐРАНТІВ з Латвії влаштувала демонстрацію біля совєтської амбасади у Вашінґтоні. Демонстранти вимагали, щоб президент Роналд Реґен включив до порядку денного женевської зустрічі питання про долю їх співвітчизників у Совєтському Союзі, які перебувають в ув'язненні за свої національні переконання. Один з демонстрантів, Альбертс Вітольс, прикував себе ланцюгом до огорожі амбасади. Його і п'ятьох інших демонстрантів поліція заарештувала.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ газета „Ню Йорк Таймс", 9-го — 11-го грудня в Москві відбудеться чергове засідання створеної 20 років тому американсько-совєтської торговельно-економічної ради, на яку прибуде понад 300 представників великих фірм ЗСА. У зв'язку з зустріччю на вершинах, яка відродила надії на поширення торговельних зв'язків між ЗСА і СССР, до Москви повинно приїхати більше американських промисловців, ніж вважалося раніше. У травні генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов зустрічався в Москві з секретарем Департаменту торгівлі ЗСА Малколмом Болдриджом. Сторони договорилися про потребу поширення торгівлі між двома країнами, але й досі ніяких переговорів з цього питання не було.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКІ організації у Швайцарії переслали на прізвище совєтського лідера Міхаїла Ґорбачова листа з проханням вивести усі совєтські військові частини з Чехо-Словаччини і дозволити чехо-словацькому народові вибрати таку політичну систему, яка йому найбільш відповідає. У петиції нагадується про підписану у Празі угоду, у якій сказано, що совєтські війська покинуть Чехо-Словаччину, як тільки наведуть порядок і не буде більше загрози для соціялістичної системи. „Від 1968 року, тобто від часу підписання угоди, минуло вже 17 років, а совєтські військові гарнізони все ще стаціонують на чехо-словацькій території, хоч немає й тіні загрози для соціялізму", — пишеться в листі.